

Maistrov glas

Glasiło Zveze društev general Maister

številká 4/2016

KDO JE TO?

Z urnim konjičem se je podil naokrog,
da Nemce pregnal bi nazaj v brelóg,
Maribora za nobeno cenó ni dal,
slovenski le zato je za vedno ostal.

Ni bilo časa za junačenje,
saj je moral pregnati Nemce vse.
Plapolali so mu brki naokrog,
ko sabljo pospravil je nazaj v tok.

Na Zavrhu našel svoj je mir,
konjica nikoli več ni správil v dir.
Delala mu družíbo je Katrca,
čepprav bila je malá deklica.

Bil si in bos naš junak,
nate mislił bo práv vsak.

Nejč Lobitica

**Kako smo praznovali državni praznik
OŠ borcev za severno mejo Maribor
Intervju z Borutom Maistrom
Iz dela društev in zveze**

Srečno 2017

2016

zvezadgm.javno.si
maistrovglas.javno.si
zvezadgm.net

www.facebook.com/zvezadgm

Kazalo

Uvodnik: Veselimo se novega leta 2017	3
Dornavski pozdrav generalu Maistru	4
Kamnik, Maistrovo mesto, dostojno počastilo državni praznik, dan Rudolfa Maistra	6
Osvoboditelj Maribora skozi otroško ustvarjanje in spominjanje: Maister – naš junak	9
Slovo od starega leta 2016 in pozdrav novemu letu 2017	25
Zame je najprej dedek in potem general	26
Praznovanje v Mariboru	27
Zavrh v Slovenskih goricah	28
Prekmursko društvo general Maister razvilo društveni prapor	30
Dan Rudolfa Maistra na gimnaziji Poljane v Ljubljani	32
RTV Slovenija ne bo izvajala državne himne	32

PESMI, UGANKE IN KRIŽANKE O MAISTRU

Tjaša Groznik: Portret

Želimo vam srečno in pokončno leto 2017. Uredništvo

MAISTROV GLAS je revija, ki jo izdaja Zveza društev general Maister, Trubarjeva 3, 1000 Ljubljana, uredniški odbor: Matjaž Brojan, Mitja Meršol, Franci Svetelj, Jelka Šertel, Janko Šertel in Dušan Vodeb. V številki objavljene risbe so izdelki učencev OŠ Franja Malgaja iz Šentjurja.

E-pošta: zvezadgm@siol.net

Naš junak

Ugani, kdo je to?
Z velikimi brki hodil je naokrog,
ampak ne bosonog.
Bil prijazen je možak,
pozna ga čisto vsak korenjak.
Boril z borci pogumnimi se je,
za našo mejo severno,
zato v naši šoli ponosni smo vsi,
da njihovo ime nosimo prav mi.
Naj povem, da ni bil samo vojak,
tudi pesniti je znal,
domovini svoji pesmi skoval.
Torej zagotovo velja:
je rodoljub, ki naj ga vsak pozna.

Karin Kolednik

www.zvezadgm.net

Veselimo se novega leta 2017

mag. Milan Lovrenčič

Z dobrimi občutki se poslavljamo od leta 2016. Če se uzremo nazaj v naše delovanje, smo lahko kar zadovoljni z našo delovno aktivnostjo in si priznamo, da smo dostojno izvrševali svoje poslanstvo.

Pred nami je naloga, kako si zastaviti cilje in načine našega delovanja. Vsak človek dokazuje svoj obstoj in razvoj, če ima pred seboj željo in cilj svojega delovanja. Če tega nima, je smoter njegove eksistence brezpredmeten. Pred seboj imamo priložnost koristiti, uresničevati in udeležati več programov, in sicer:

- 1 Povabimo nove člane v delovanje društev in Zveze društev general Maister. Nekatera društva so številčno oslABLJENA, ker ne vabijo novih članov. Tudi sam sem povabil v članstvo številne prijatelje in znanke, ki so povabilo sprejeli z zadovoljstvom. Mnogi mislijo, da smo v društvih samo sorodniki Maistrovih borcev, zato so prijetno presenečeni, ko jih povabimo in povemo, da so društva ustanovljena za vsakogar, ki ima aktiven odnos do domovine in je pripravljen s svojim delom pokloniti dar domovini na oltar.
- 2 Pomagati moramo društvom, v katerih so vodstva zastala v delovanju zaradi neaktivnosti ali pomanjkanja idej in volje za delovanje.
- 3 Tako kot minulo leto, bomo tudi letos predlagali ustanovitev novih društev. Spodbude za to naj da vsak član ali društvo, seveda pa to nalogo prevzema tudi Zveza društev general Maister. Pobud imamo več. Vse bomo proučili in pomagali pri ustanovitvi. Pomembno je, da se najde domoljub, ki vidi smisel ustanovitve društva, ima ugled v lokalnem okolju in zna oblikovati program dela. Če ni smotra delovanja, potem bodo nastale težave s privabljanjem članov ter s kasnejšim delovanjem. V okolju, kjer bi

se naj ustanovilo društvo, je treba raziskati pomembne zgodovinske dogodke in pomembne osebnosti, ki so v zgodovini pomembno prispevali k domoljubnemu oza-veščanju lokalnega prebivalstva. Seveda bomo še posebej pozorni na tematiko, ki je vezana na delovanje generala Rudolfa Maistra in njegovih borcev. Razumljivo je, da se bodo med prvimi včlanili ljudje, ki jim ni vseeno, kaj se dogaja z našo domovino in so praviloma dobri poznavalci Maistrovega delovanja. Pomembno je tudi, da vzpostavimo dobro sodelovanje z občinskimi organi ter z že obstoječimi domoljubnimi in veteranskimi društvi. Skratka, živeti se je treba v lokalno okolje.

- 4 Na nivoju Zveze moramo pripraviti pobude za delovanje društev. Samo po sebi je razumljivo, da morajo opraviti organizacijske formalnosti, pobrati članarino, izvesti letni občni zbor, na katerem opravijo pregled minulega leta in si zastavijo cilje za delovanje v tekočem letu. Zveza se bo potrudila, da bo pripravila nekatere vsebine delovanja. Tako bomo za okrogle mize v posameznih društvih pomagali pri organizaciji vsebin in predavateljev, ki so pripravljeni delovati na terenu.
- 5 Kot že rečeno, se morajo društva vključiti v aktivno življenje svojega kraja, na način, da skupaj z drugimi sorodnimi domoljubnimi in veteranskimi organizacijami pripravijo in uskladijo programe skupnega delovanja. Tudi Zveza dobro sodeluje s članicami Koordinacije veteranskih in domoljubnih organizacij na državni ravni.

Zelo dobro in plodno je sodelovanje s Slovensko vojsko in Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije.

6. Pomembno mesto našega delovanja je priprava in izdaja glasila Maistrov glas. Želimo, da nas tudi v prihodnje informira in spodbuja, zato je sestavni del naloge delovanja društev tudi, da poročajo o svojem delovanju in dajejo predloge za delovanje Zveze društev general Maister. Pomembno je tudi informiranje preko spletne strani, saj jo lahko uporabljajo tudi posamezna društva, vključena v Zvezo.
- 7 Naše delovanje pridobiva na pomenu, če je javno obelodanjeno. Zato je pomembno, da se pojavljamo tudi v javnih medijih, kjer na eni strani poročamo o našem delu, na drugi strani pa izražamo svoj odnos do dela državnih organov in javnih služb. Dobro je, da kritično gledamo na njihovo delovanje in da damo svoj delež k pozitivnemu razmišljanju in ocenjevanju javnega življenja. Upreti se moramo potvarjanju zgodovine in negativnemu kritiziranju, le zato, da se ustvarja slabo vzdušje v družbi, ki se ga izrablja za strankarske namene.
- 8 Za vse, kar smo naredili in kar še nameravamo storiti, bi bilo primerno, da slavnostno obeležimo našo 20. obletnico delovanja.

Naj nam bo vse povedano spodbuda za naše delovanje, pa tudi za to, da bomo zdravi in čili negovali zadovoljstvo pri sebi in v svojem okolju. Zato vam vsem želim zdravo in srečno novo leto 2017!

Dornavski pozdrav generalu Maistru

Mitja Meršol

Ze pot iz Ljubljane na Ptuj in potem proti Dornavi je neka-šna srčna spodbuda razmišljanj o nas, naši zgodovini, našem stanju duha. Če pa k temu dodamo še generala Rudolfa Maistra, čigar spomin smo s slavnostno proslavo na večer pred njegovim dnevom obeležili v Dornavi, potem je to počutje še tolikanj bolj izrazito. Preden se je nad Dornavo zgrnila noč in se je začela proslava, si človek ni mogel kaj, da si ne bi v sebi ustvaril drugačne podobe o Sloveniji, ko zaide iz (naj) večjega mesta v manjši kraj, kot je Dornava. Kraj, kjer človek dobi občutek, kako tak dogodek neprimerno bolj združuje ljudi kot v večjem mestu. In tudi gledanje na pomen kulturnega doma, kot ga imajo nedaleč od šole v Dornavi, se mi zdi nekako bolj čustveno združevalno.

Najbolj spodbudna, združevalna in vse prebivalstvo zajemajoča pa je bila nedvomno proslava sama. Dogodek, ki je zagreto obudil in potrdil spomin na domoljuba, pesnika, pogumnega generala in velikega Slovenca - generala Rudolfa Maistra. Z mislijo nanj smo seveda prisluhnili najprej pevcem dornavskega okteta, ki so zapeli državno himno in himno Zveze društev general Maister Slovenec sem. O Ma-

istrovi zgodovinski zaslugi sta najprej spregovorila dornavski župan Rajko Janžekovič, za njim pa še mag. Milan Lovrenčič, predsednik Zveze društev general Maister.

Simpatična napovedovalca, Ingrid Vrabl in Matej Zorko, ki sta vodila proslavo (režijo, veznobesedilo in izbor besedil sta opravili Slavica Bratuša in Alenka Plohl Podgorelec), sta potem napovedala še slavnostnega govornika mag. Dejana Židana, ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Minister je v svojem govoru odlično ocenil zgodovinski in sedanjí pomen generala Maistra, ki je 23. novembra 1918 s svojo slovensko vojsko razorožil vojaško Zeleno gardo mariborskih Nemcev in s tem preprečil priključitev Maribora in štajerskega Podravja Avstriji. Minister Židan je v govoru lepo orisal tudi siceršnjo življenjsko pot in stvaritve Rudolfa Maistra.

Kot sta povedala napovedovalca, je bil slavnostni večer posvečen domoljubju in ljubezni do domovine. Med posamičnimi nastopi pa nikakor ni bilo mogoče preslišati odlomkov iz pesmi slovenskih pesnikov in pisateljev. »Domovina so korenine, so vrednote, je dolžnost in odgovornost. Večkrat tudi žrtvovanje. Domovina je kot mati in je tam, kamor nas vleče srce, kjer smo ljubljani in ustvarjalni,« je recitiral Matej, medtem ko je pred njim Ingrid navedla

Levstikove besede, na katerih temelji dolgotrajna želja Slovencev po lastni državi: »Trd bodi, neizprosni, mož je klen,/kadar braniti je časti in pravde/narodu in jeziku svojemu.« Matej pa je iz Pavčkove pesmi Take dežele ni poudaril naslednje stihe: »Lepa je moja dežela. Lepa do muke./Samo tu gruli prsteno grlo rim./Samo tu so tudi groze manj hude./ Samo tu lahko živim.« Besede Ivana Tavčarja, da »zemlja domača ni prazna beseda: del je mojega življenja, in če se mi vzame zemlja, se mi je vzelo tudi življenje.« Izrečene misli so bile za generala Maistra nesporno temeljne življenjske vrednote. In te so z nastopi tudi izrazili pevci in glasbeniki iz Dornave in okolice: komorni zbor Glasis, moški oktet iz Dornave, sopranistka Romana Zelenjak, komorni zbor Magnificat, kvartet klarinetov in mladi pevci otroškega in mladinskega zbora iz dornavske osnovne šole dr. Franja Žgeča.

Ko so na oder začeli prihajati mladi dornavski pevci, se je iz napovedovalčevih ust oglasil še Rudolf Maister z verzi: »Oj, Slovenske ve gorice,/sonca božjega bogate,/ve ste, kakor bajke zlate,/ kakor pesmi v himno zlate.« Te misli so z zaključno pesmijo Slovenija, od kod lepote tvoje, in plesno valoviti mi telesci potrdili še pevci OŠ dr. Franja Žgeča. Spodbudno. Optimistično. Hvala, Dornava.

Kamnik, Maistrovo mesto, dostojno počastilo državni praznik, dan Rudolfa Maistra

Franc Svetelj

Kamnik, Maistrovo mesto, se je tudi letos 23. novembra na državni praznik, dan Rudolfa Maistra, dostojno oddolžilo spominu na svojega velikega rojaka.

Pred začetkom slovesnosti v Domu kulture so Marjan Šarec, župan občine Kamnik, Ivan Sekavčnik, predsednik DGM Kamnik in Vitko Roš, podpredsednik Zveze društev general Maister ob sodelovanju predstavnikov drugih veteranskih organizacij položili venec k spomeniku Rudolfa Maistra.

Tradicionalna prireditve v Domu kulture v Kamniku se je začela z državno himno v izvedbi Mestne godbe Kamnik in Slovenec sem, himno Zveze društev general Maister v izvedbi vokalne skupine Kvatropirci.

Z minuto molka so se zbrani poklonili spominu preminulega Maistrovega vnuka Stojana Maistra.

Udeležence, med katerimi so bili poslanca Državnega zbora mag. Matej Tonin in mag. Julijana Bizjak Mlakar, predstavniki Slovenske vojske, častna občana občine Kamnik dr. Aleksander Doplihar in Jože Berlec, župani sosednjih občin in drugi gostje, je pozdravil Marjan Šarec, župan občine Kamnik.

V pozdravnem nagovoru je župan **Marjan Šarec** med drugim dejal: »Spoštovani gostje, spoštovane Kamničanke, spoštovani Kamničani in spoštovani vsi domoljubi, ki ste danes prišli v Dom kulture Kamnik počastit našega velikega rojaka Rudolfa Maistra, ki je bil rojen v Kamniku in je v njem preživel šest let. Današnji praznik dojemam kot praznik, ko je kdo, ki je bil Slovenec in hkrati na položaju, prvič izjavil, da je dovolj hlapčevanja. Da je dovolj poslušanja drugih, kako bo. Da bomo enkrat že začeli sami odločati o svoji usodi. Težko si predstavljamo, kako je bilo takrat v Mariboru. Tiste usodne noči, ko je Rudolf Maister s svojimi vojaki ob četrti uri zjutraj razorožil avstrijsko gardo, ki je hotela prevzeti nadzor nad mestom. Letošnji Borštnikov nagrajenec Dare Valič, ki je prejemnik tega najbolj žlahtnega igrskega priznanja, je v pogovoru za televizijo povedal, da je najbolj ponosen na vlogo Rudolfa Maistra v delu Saše Vuge »Maistrova najdaljša mariborska noč«. Kdor je gledal to televizijsko igro, ki je bila resnično zelo dobro posneta, se bo morda spomnil tistih Maistrovih besed: »Mi hočemo. Mi moramo. Ampak mi ne smemo.« In ravno ta hočemo, mo-

ramo in ne smemo je tisto, kar nas Slovence hromi še danes. Ampak ta ne smemo takrat žal ni prišel toliko od Avstrijcev, ki so bili v tistem času morda nekoliko raztreseni, ampak iz Ljubljane. Od vlade slovenskega naroda, od katere bi človek pričakoval, da bo Maistra podprla. Žal ga ni. In zato smo izgubili Celovec in še dobršen del ozemlja, ki bi lahko bilo slovensko. Ampak jokati za tistim, kar ni bilo osvojeno, je zaman. Veselimo se lahko tistega, kar je bilo osvojeno. Če Rudolf Maister ne bi naredil tega, kar je, potem Slovenija danes zagotovo ne bi bila samostojna država. In vsi, ki zasedamo kakršnekoli funkcije v tej državi, ne bi imeli na teh funkcijah kaj početi, ker jih ne bi bilo. V Kamniku so bili v sedemdesetih letih preteklega stoletja pogumni možje, ki so mu že takrat, ko je bil zelo prezrt, odkrili spomenik in vsaj deloma popravili krivico, ki mu je bila storjena. Slovenci to radi počnemo. Danes bi Maistra takoj napadli z besedami, da se pred drugimi napihuje, saj si je sam podelil naziv general. Nismo mu ga podelili drugi. A ravno ta njegov pogum, ta njegova neslovenska lastnost je pripeljala do tega, da imamo danes Štajersko in z njo tudi Slovenijo. Zato bodimo bolj pogumni, cenimo to, kar imamo, in ne tarnajmo večno za tistim, česar nimamo. Vsega ne bomo nikoli imeli in morda je tako tudi prav. Imamo pa svojo državo, cenimo jo in bodimo ponosni nanjo. Predvsem pa bodimo ponosni na Rudolfa Maistra. Če ga ne bi bilo, tudi nas danes tukaj ne bi bilo.« Predsednik Zveze društev general Maister, **mag. Milan Lovrenčič**, je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril: »Zveza društev general Maister je po dvajsetih letih delovanja postala velika družina, saj imamo širom po Sloveniji 25 društev in več kot 1500

članov. Delujemo kot aktivni državljani, ki prevzemamo skrb zase, za svoje okolje ter za našo domovino in državo Republiko Slovenijo. Dobro sodelujemo tudi z vsemi, ki imajo spoštljiv odnos do sporočilnosti generala Maistra. Naj še posebej poudarim zgledno sodelovanje z Občino Kamnik, ki se ji zahvaljujem za delni nakup Maistrove hiše, s čimer bo omogočeno razširjeno delovanje Maistrovega muzeja. Naša želja je, da bi izrazili svojo pripadnost in spoštovanje do domovine tudi z večjim spoštovanjem državnih simbolov. Da bi vsi družno zapeli slovensko himno kot poklon in spoštljiv odnos do domovine.«

Slavnostni govornik, poslanec Državnega zbora **mag. Matej Tonin**, je uvodoma dejal, da se lahko zahvalimo generalu Rudolfu Maistru in njegovim borcem, da sta danes Maribor in Štajerska del Slovenije, in nadaljeval:

»Po zgledu Čehov in Slovakov so se tudi Slovenci 29. oktobra 1918 odcepili od habsburške monarhije. Razglašena je bila Država Slovencev, Hrvatov in Srbov. Naslednji dan po odcepitvi je mariborski večinsko nemški občinski svet razglasil Maribor z okolico za del nemške Avstrije. Sledile so aktivnosti generala Rudolfa Maistra. Dne 1. novembra 1918 je v vojašnici 26. strelskega polka v Melju pred zbranimi častniki odločno izjavil: »Ne priznavam odločitve mestnega sveta. Maribor razglašam za posest Države Slovencev, Hrvatov in Srbov in prevzemam v imenu svoje vlade vojaško poveljstvo nad mestom in vso Spodnjo Štajersko.« To odločenost je moral general Maister ponoviti 23. novembra 1918, ko je razorožil nemško zeleno gardo, ki je hotela z vojaškim posegom območje Maribora in okolice znova priključiti nemški Avstriji.

Posebna zahvala gre tudi Maistrovemu soborcu Franju Malgaju, ki je s slovenskimi domoljubi zasedel še Mežiško dolino, nato pa Pliberk in Velikovec. Vojaška akcija je potekala skladno s pogodbo, ki sta jo 27. novembra 1918 podpisala na avstrij-

ski strani polkovnik Rudolf Passy, na slovenski pa general Rudolf Maister. Ta je določala, da lahko slovenske čete zasedejo kraje ob narodnostni meji, od Radgone na Štajerskem do Šmohorja v Ziljski dolini na Koroškem. Žal pa te pogodbe ni priznala niti slovenska Narodna vlada v Ljubljani. Iz ohranjenih zapisnikov je razvidno, da so na seji slovenske Narodne vlade konec novembra 1918 ta Maistrov sporazum, s katerim bi se tudi na Koroškem izognili za nas pogubnemu kasnejšemu plebiscitu, zavrnili, ker je tedanji minister za oskrbo, sicer znani slovenski pisatelj in politik Ivan Tavčar izrazil bojazen, kaj bo z oskrbo Celovca, če ga zasedejo slovenske čete.

Tako je bilo Maistrovo napredovanje proti Celovcu zaustavljeno, začasna meja med avstrijskimi in slovenskimi vojaškimi formacijami pa se je do nemško-koroške protiofenzive sredi januarja 1919 na Koroškem ohranila na reki Dravi, po plebiscitu 10. oktobra 1920 pa je bila premaknjena še južneje, na Karavanke. Tako je Slovenija sama zapravila priložnost, da dobi ugodno rešeno severno mejo tudi v zibelki slovenstva – Koroški.

Danes, konec leta 2016, lahko s takratnimi časi potegnemo veliko vzporednic. Prvič. Evropa je na preizkušnji. Po prvi svetovni vojni je bilo jasno, da se bo Evropa spremenila, tako je tudi danes. Brexit je sprožil procese, ki bodo temeljito spremenili EU. Govori se o Evropi dveh hitrosti, govori se o mini šengnu, nekateri celo razmišljajo o opustitvi skupne valute evro. Če ne bomo odločni pri našem pozicioniranju, se lahko zgodi, da se bomo znašli na napačni strani meje. Odrezani od najbolj razvitega dela Evrope. Naš nacionalni interes mora biti, da ostanemo v ekonomski uniji skupaj z najbolj razvitimi državami Evrope in da ohranimo skupno valuto evro. Drugič. Slovenija je na preizkušnji. General Rudolf Maister ni čakal na mirovne konference, da bi zarisale nove meje. Ukrepal je takoj, tako, da bi čim več Slovencev lahko živelo v isti državi. Današnji demograf-

ski trendi so za Slovenijo neizprosni. Družba se stara, rodnost je prenizka. Prihodnjih deset let bo ključnih. Ukrepati moramo takoj, saj bo že leta 2026 potencialno 100.000 upokojevcev več kot danes. Pritisk na pokojninski in zdravstveni sistem bo izjemen. Za uspešno soočanje z demografskimi izzivi potrebujemo večjo rodnost. Če želimo ohraniti vsaj število prebivalstva, bi se moralo roditi 30.000 otrok na leto, rodi se jih 20.000, kar pomeni tretjino premalo. Povprečna starost mame pri prvem otroku je že preseгла starost 30 let. Največkrat izpostavljena problema mladih pri odločitvi za več otrok sta služba in stanovanje. Družina potrebuje odločno podporo. Mladim smo dolžni zagotoviti delo in večje število dosegljivih stanovanj.

Tretjič. Slovenci smo na preizkušnji. Ivan Tavčar je leta 1918 razmišljal birokratsko, ne pa vizionarsko. Skrbele so ga logistične zmogljivosti, ne pa usoda slovenskega naroda na Koroškem. Ne razmišljajmo birokratsko, ampak vizionarsko. Veliko ljudi v današnji Sloveniji je razočaranih in apatičnih. Vse nas motijo dvojni standardi. Eni za posvečene in drugi za navadne državljane. Rešitev ni v tem, da obupamo, se umaknemo ali zapustimo Slovenijo. Preveč je lepa, da bi obupali nad njo. Žal je slabo upravljana, zato je naša dolžnost, da postanemo aktivni državljani in pri vseh naših aktivnostih zahtevamo normalno državo. Državo, v kateri bodo za vse veljala enaka pravila igre. Državo, v kateri se bomo počutili varne, ko zbolimo, se upokojimo ali izgubimo službo. Državo, v kateri bomo lahko delali za dostojno plačo. Jamranje ne pomaga. V demokraciji se vse začne in konča z volitvami. Če spoštujemo našo ustavo, drugih bližnjic do boljše Slovenije ni. Naš rojak general Rudolf Maister nam predstavlja zgled, kako se je v kritičnih trenutkih treba boriti za domovino. Domovina nas potrebuje. Domoljubi vedno naredijo vse, kar lahko. Ne zgoj tisto, kar morajo. Naj živi Slovenija!«

Sledila je tradicionalna podelitev spominskih priznanj Rudolfa Maistra za leto 2016, podeljujeta jih ZDGM in občina Kamnik, nagrajencem pa sta jih izročila župan Marjan Šarec in predsednik Zveze društev general Maister mag. Milan Lovrenčič.

Prejeli so jih:

- **Jože Hojnik**, predsednik Slovenje goriškega društva general Maister, za pomemben prispevek k razvoju društvene dejav-

nosti, utrjevanju domoljubja in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra;

- **Osnovna šola Franja Malgaja Šentjur** za ponosno ohranjanje spomina in vrednot Franja Malgaja in njegovih borcev za severno mejo in
- **profesor Dušan Vodeb** za izvirne pobude, ideje in vrsto aktivnosti pri spoštovanju in uresničevanju temeljnih idej, poslanstva in sporo-

čilnosti generala Rudolfa Maistra.

Za okrasitev odra Doma kulture Kamnik je poskrbel Vojni muzej Triglav, ki ga vodi Jernej Brajer, z udarnimi zvoki so navdušili članice in člani Mestne godbe Kamnik pod taktirko Martina Dukariča, dogajanje sta popestrili skupina Kvatropirci ter solistka Tanja Ocepek, kot recitatorji so nastopili mladi iz skupine Pest besed. Program prireditve je povezoval Tone Ftičar.

Osvoboditelj Maribora skozi otroško ustvarjanje in spominjanje

Maister – naš junak

dr. Marjan Toš

OŠ borcev za severno mejo iz Maribora je ob 35-letnici šole in negovanju spomina na Rudolfa Maistra in njegove soborce – prostovoljce, izdala zajetni zbornik s pomenljivim naslovom Maister-naš junak. Gre za knjižno publikacijo, ki se je ne bi sramovala nobena večja izobraževalna in kulturna ustanova in je še en dragocen prispevek v zakladnico literature o domoljubju. V njej so zbrana razmišljanja, pogledi in razprave poznavalcev novejšje slovenske zgodovine iz začetka 20. stoletja, predvsem pa izjemno raznoliki prispevki in tehtna razmišljanja učencev o generalu Maistru, njegovih soborcih in o domoljubju. Izšla je v nakladi 450 izvodov v izvedbi mariborske založbe Ostroga. Lektorica je bila **Senka Dreu**, izbor citatov je opravila **Nina Kolenc**, fotografije sta umestili **Mateja Barbarič** in **Klara Napast**, naslovnico pa krasi portret Rudolfa Maistra, ki ga je narisala **Nuša Trobas**. Vse literarne prispevke so napisali izključno učenci OŠ borcev za severno mejo, ki so za knjigo narisali in naslikali vsa likovna dela. Poleg njih je objavljenih tudi več dokumentarnih fotografij, ki pričajo o bogatem in razvejanem delovanju na šole na področju razvijanja in krepitve domoljubja med mladimi. Kot jev predgovoru zapisala ravnateljica **mag. Lučka Lazarev Šerbec**, ki je skupaj s sodelavci in sodelavkami tudi zasnovala ta velikopotezni raziskovalno-založniški projekt med mladimi. Med drugim je izpostavila, da »projekt živi in diha z nami, izvajamo ga z veliko ljubeznijo in osebnim odnosom, skratka, postal je del nas, tako učencev kot učiteljev. Učitelji imajo posebno vlogo, predvsem pa zahtevno in pomembno poslanstvo, zato jim gre posebna zahvala, da so vsa ta leta učenec vzgajali k spoštovanju, razumevanju in ohranjanju narodne in kulturne dediščine ter drugačnosti«. Opozorila je tudi na več kot uspešno sodelovanje z mnogimi ustanovami, muzeji, strokovnimi združe-

nji in z mnogimi poznavalci zgodovine Maistrovega življenja in delovanja. Izpostavila je seveda dolgoletno aktivno sodelovanje s Slovensko vojsko in še zlasti z vojašnico generala Maistra v Mariboru. Zato ni naključje, da so mladi in njihovi učitelji za to poslanstvo prejeli mnogo priznanj in zahval, med njimi tudi spominsko priznanje Mestne občine Maribor.

Toliko izvornih razlag besede domoljubje iz zornega kota mladih ljudi, težko najdemo v knjižnih izdajah. Pa ne samo to, gre za iskrenost tovrstnih sporočil, ki prihajajo iz glav mladih ljudi, povsem neobremenjenih s politiko, strankarstvom, medsebojnimi spori in razklanstvo Slovencev, ideologijo in pol preteklo zgodovino. Vsi v en mah skušajo dopovedati sebi in predvsem bralcem, da je treba imeti domovino rad in z njo živeti tudi v tako težkih časih, kot so bila prekratna leta po prvi svetovni vojni. Država po njihovem, niso zgolj politiki ali strankarski voditelji, država »smo mi, ljudstvo – Slovenci! To so spontano zapisali v prispevkih pod skupnim naslovom Maister, Slovenci in današnji čas, med katerimi je objavljeno tudi aktualno Maistrovo pismo Mariborčanom. In kaj osvoboditelj Maribora sporoča zdajšnjim meščanom? Napisal jim je, da so pozabili, kaj je Maribor. »Ni le mesto, v katerem prebivate. Ni le hiša ob hiši. Je nekaj več kot to. Za to mesto, našo zemljo, je padlo veliko vojakov. Niso se borili za bogastvo, za denar. Borili so se za dom, borili so se iz srca. Nekateri se niso vrnili. Sovražnike, zemlje lačne, smo pregnali, ker smo se borili za zemljo, na kateri smo odraščali, kjer so odraščali naši očetje in kjer bodo odraščali moji sinovi, vnuki. Bodite veseli. Dokler bo nad Mariborom plapolala slovenska zastava, veste, da ste tu doma«. Tako je kratko in jedrnat v vlogi Maistra zapisal v pismu mariborčanom učenec Jan Fras. Zala Lahovnik pa je dopisala, da »več kot nas bo, več možnosti imamo,

da v tem boju uspemo. Želimo, da naši otroci in vnuki živijo na slovenski zemlji, govorijo slovenski jezik, berejo slovenske knjige in hodijo v slovenske šole. Povejte svojim otrokom, naj cenijo svoj materni jezik, deželo, v kateri živijo, in ljudi, ki so pripravljeni dati svoje življenje za boljši jutri«. O Maistru so napisali tudi lepe pesmi, med katerimi naj omenimo tisto z naslovom Domovina, v kateri so verzi posvečeni ne samo generalu Maistru, pač pa tudi njegovim borcem, prostovoljcem. Takole pravi: »Od doma so se poslovili, pogumno za našo mejo se borili. Želeli so si boljšega življenja, brez zatiranja, sovraštva in tpljenja«. Všečne so uganke in celo križanke, vse prispevke pa so mladi »Maistrovci« podkrepili in »obarvali« s prijetnimi ilustracijami, slikami in grafikami. Vse skupaj predstavlja zaokroženo celoto, ki jes poročilno povezana z Maistrom, njegovim delom, drznostjo, vizionarstvom in pogumom v vlogi vojskovodje in generala, pa tudi nežnega poeta, bibliofila in mecena. A če smo še natančnejši in znamo prebirati sporočilnost tudi med vrsticami, potem iz tega zbornika veje eno samo iskreno in globoko prepričanje mladih o permanentni krepitvi slovenskega domoljubja v aktualnem času, ko imamo sicer svojo državo in smo člani velike družine evropskih demokratičnih držav, a smo žal po prepričanju mladih še vedno razklani in razdeljeni. Zato nam svetujejo, naj »stopimo skupaj in si priskočimo na pomoč za rešitev Slovenije«. Je treba k temu sploh še kaj dodati? Mislim, da ne, sploh ker je publikacija resnično domiselno, pošteno, neomadeževano in vsebinsko bogato sporočilo, kaj nam je storiti, da bomo imeli domovino rajši in da bomo znali spoštovati pridobljeno samostojnost in neodvisnost. Po kateri so hrepeneli rodovi in katero moramo ohraniti našim zanamcem. Sicer je bil tudi Maistrov trud zaman....

SPOŠTOVANI,

sprejmite moje čestitke ob praznovanju 35-letnice Osnovne šole borcev za severno mejo. Še posebej pa izrekam iskreno zahvalo vsem vam, ki negujete spomin na Rudolfa Maistra in njegove borce. Po svojih močeh in na svoj način to počnem tudi sam in dovolite, da se ob tej priložnosti spomnim na misli, ki sem jih na osrednji proslavi ob dnevu Rudolfa Maistra v Kamniku novembra 2013 namenil zbranim.

Vaš Borut Pahor,
predsednik Republike Slovenije

Ko za posameznika ali za narod nastopijo težki časi, je nemalokrat odločilnega pomena, ali prevlada pogum ali strah. Ali prevlada volja ali brezvoljnost. Ali navdihuje vizija ali hromi zbeganost. Skratka, ali prevlada up ali brezup. Seveda, pogum, volja in vizija za premagovanje težkih časov še niso dovolj. Ampak tudi strah, brezčutnost, in zbeganost zagotovo niso v nobeno pomoč. Ne vsakemu od nas in ne nam kot narodu in državi.

Zato naj nas vse skupaj spodbudim – ne sprašujemo se več, zakaj česa ni mogoče storiti, temveč se končno

vprašajmo, kako je nekaj mogoče narediti. In potem to naredimo. To je tista prepotrebna zmagovalna miselnost, ki premaga težke čase. Značilna je za junake in za junajske narode. In Slovenci smo tak narod, čeprav se radi izgovarjamo, da nismo. Sicer včasih res dolgo oklevamo, vendar potem odločno storimo, kar je prav. Zato smo skozi precej surovo zgodovino stali in obstali.

Ne nazadnje, ob prazniku, dnevu Rudolfa Maistra, slavimo prav to hrabrost, voljo in vizijo. Pred slabim stoletjem so odlikovale generala Rudolfa Maistra. Z vojaškim mečem je Maribor razglasil za slovenskega in na čelu svojih soborcev zavaroval severno mejo. Lahko bi bil tudi obupal nad tedanjimi povojnimi razmerami, ki z vidika določitve narodnostnega ozemlja za Slovence po večini niso bile ugodne. Vendar ni. Boril se je. In zmagal.

Zavoljo njega in borcev za severno mejo smo Slovenci znova napeli, ne pa popustili zgodovinski lok našega narodovega obstoja, vse do polne suverenosti. Da bi narodno in državno samostojnost končno tudi dosegli, smo morali potem, po Maistru, v naš bran še dvakrat poseči po orožju. V času druge svetovne vojne in vojne za samostojno Slovenijo. Kar trikrat v enem samem stoletju smo se morali izkazati s svojo vojaško upornostjo.

Borut Pahor med otroki OŠ borcev za severno mejo Maribor

Da bi danes premagali težke čase, ni potrebna vojaška sila, pač pa moč naše politične enotnosti in odločnosti. V zadnjih petih letih krize, ki je preštevilne ljudi pahnila v hude socialne stiske, smo se vendarle dolžni dokopati do spoznanja, da nihče ne more niti živeti niti uspeti na račun drugega. Tudi v političnem smislu ne. Miselnost, da je za uspeh enega koristen neuspeh drugega, je dokončno preživela.

V oklevanju glede reševanja mnogih nakopičenih težav smo prišli tako daleč, da preprosto ne ostane nič več prostora za običajno politično spotikanje. Ali bomo skupaj, vsi skupaj, sodelovali po najboljših močeh in uspeli, ali pa bomo sebično privoščili neuspehe drugemu in končno propadli tudi sami. Ni več izgovorov za zbeganost. Kako bomo ravnali, je stvar naše suverene odločitve. Se bomo borili, ali se bomo vdali? Si bomo pomagali, ali si bomo nagajali? Na ta vprašanja moramo odgovoriti: sodelovanje vseh za vse ni več naša zgodovinska priložnost, temveč neizogibna nujnost.

Besede Toneta Partljiča

Že ime osnovne šole »borcev za severno mejo« je zelo upravičeno in tudi izvirno. Tudi nekateri razstavnih predmeti na šoli kažejo, po katerem času in po katerem možu ima šola ime. Borce za severno mejo je vodil kajpada Rudolf Maister in malokatera šola v Mariboru ima tako pomenljiv in za Slovenijo pomemben naziv ... Zlasti, ker je bil morda zaradi »forsiranja« samo partizanščine čas prve svetovne vojne in prve Jugoslavije prezrt in smo se ga v bistvu spet spomnili šele ob stoletnici začetka, torej 2014. In vaša šola je bila v tem redka svetla izjema. Tudi prireditve in gostje, ki jih vabite na prireditve v čast in spomin bojev za severno mejo in Maistra, so res hvalevredne.

Tudi zase priznam, da sem se bolj poglobljeno začel zanimati za borce za severno mejo in Maistra šele kot zrel mož. Lahko se celo pohvalim, da sem napisal komedijo z naslovom Maister in Marjeta, ki govori o nasprotovanju Maistrovim borcem in njihovi upravičeni zahtevi po Maistrovem spomeniku. Napisal sem tudi monokomedijo Rudolf Maister. Oboje so igrali v Drami SNG Maribor. Da bi Maistra približal mladim generacijam, sem napisal knjigo črtic General in slikanico za

še mlajše Deklica in general. Da sem to lahko storil, sem seveda moral preštudirati tako rekoč »vse«, kar je zapisano, govoril sem z njegovim vnukom, gospo, ki je stanovala pri njem v Maistrovi ulici, Katico Lešnik, ki mu je kot deklica prinašala časopise na Zavrh itd. In ob izidu knjig so prav učenci OŠ borcev za severno mejo tisti, ki so bili prvi deležni predstavitve obeh omenjenih knjig, s čimer dokazujejo, da jih vse, kar je v zvezi z Maistrom, še posebej zanima. Zatorej sem na njih in njihovo gojenje domoljubja prav ponosen.

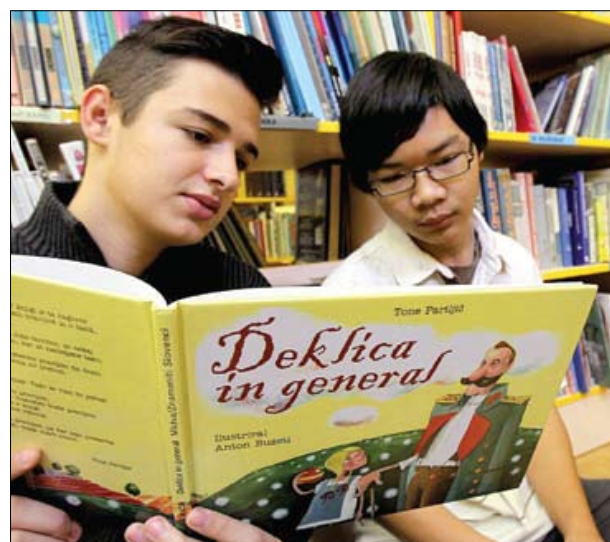
Tone Partljič med našimi učenci

Šele sedaj v zrelih letih Maistra in njegov duh tudi nekako čutim: njegovo nacionalno zavest, odločnost, inteligenco, umetniško dimenzijo; saj je bil pesnik, slikar, glasbeni organizator. Razumem stisko ob boleznih in žalost ob prezgodnji upokojitvi. Še sreča, da ni dočakal degradacije v socialističnem zgodovinoписju.

Naj rečem, da so se v letu 1991 izkazali tudi vnuki in pravnuki borcev za severno mejo v spopadu z JLA v Mariboru, Pekrah, Šentilju, Radgoni ...

Borci za severno mejo so zvezda severnica na nebu slovenskega domoljubja. In ob njih šola, ki pomaga osvetljevati to zvezdo: OŠ borcev za severno mejo.

Tone Partljič (slovenski pisatelj, dramatik, predmetni učitelj, scenarist, politik; stalni gost naše šole in prijazen sogovornik o Maistru)

Učenca bereta Partljičevo knjigo

Vanja Mutić: Rudolf Maister in Katka

PREDGOVOR

Domoljubje je življenjski nauk o ljubezni, o različnih vrstah ljubezni, tudi o ljubezni do domovine ..., a ne le v teritorialnem smislu države, v kateri človek živi. Šole lahko razvijajo različne projekte, tudi interne, z namenom ohraniti spomin na zgodovinske dogodke in vzgojiti domovinska čustva pri mladem rodu. Ob misli, da naša šola ne sodi ravno med tiste, ki delujejo že spoštljivo število let, sem vesela in ponosna, da smo v 35 letih našega delovanja uspeli ustvariti tradicijo ohranjanja spomina na zgodovinske dogodke in vzgajanje domoljubnih čustev pri mladih generacijah, ki so šle skozi naš šolski prostor.

Naš interni projekt General Maister, pesnik in vojak sem najprej spremljala kot učiteljica na celodnevni šoli in lahko rečem, da smo uspeli iz nekoč skromnih dejavnosti v mesecu novembru razširiti svoje delo na celo šolsko leto in tako načrtno vzgajati generacije učencev v spoštovanju, razumevanju in ohranjanju narodne in kulturne dediščine. Projekt živi in diha z nami, izvajamo ga z veliko ljubeznijo in osebnim odnosom, skratka, postal je del nas, tako učencev kot učiteljev.

Spremembe in mejniki so točke, ki opozarjajo na kompleksno področje in pomen šolstva. Velike zasluge pri tem imajo učitelji, ki ob uresničevanju učnih načrtov in programov vsakodnevno živijo polno življenje s svojimi učenci. Učitelji imajo posebno vlogo, predvsem pa zahtevno in pomembno poslanstvo, zato jim gre posebna zahvala, da so vsa ta leta učence vzgajali k spoštovanju, razumevanju in ohranjanju narodne in kulturne dediščine ter drugačnosti.

Projekt General Maister, pesnik in vojak nam nudi številne možnosti povezovanja z različnimi institucijami in organizacijami. Če se ozrem nekaj let nazaj, se spomnim gostovanja Maistrove likovne kolonije na naši šoli; gostovanja razstave o generalu Maistru in bojih za severno mejo, ki jo je pripravil Muzej NOB; na pisatelja Toneta Partljiča in predstavitev njegovih del o generalu Maistru, namenjenih mladim; na akademskega slikarja Bojana Golijo in njegovo darilo portret Maistra pesnika; na številne spominske prireditve, na katere smo povabili prominentne govornike (Alojza Peniča, mag. Francija Pivca, dr. Dragana Potočnika, Toneta Partljiča, dr. Ludvika Toplaka, dr. Zinko Zorko,

Ernesta Anželja, Aleša Ariha, dr. Aleksandro Berberih Slana, mag. Vero Bevc ...), ki so nam predstavili Maistrov čas s svojega zornega kota. S svojim obiskom nas je počastil tudi gospod Borut Maister, generalov vnuk. Tesno smo sodelovali z mariborskim Domovinskim društvom generala Maistra in Zvezo društev generala Maistra, kjer tudi sama aktivno sodelujem kot podpredsednica. Redni gostje smo v Vojašnici generala Maistra, kamor nas vabi 72. brigada. Z učenci smo prvič obiskali Maistrovo knjižnico že takrat, ko še ni bila odprta za javnost. Kar dvakrat smo za širšo regijo organizirali kviz Rudolf Maister, general in umetnik skozi čas in likovni natečaj ilustracij Maistrovih pesmi. Svoje delo smo predstavili v okviru EPK v Mariboru, skupaj s Slovensko vojsko smo za učence naše šole razpisali natečaj na temo Moja domovina. Globlino razmišljanja naših učencev nas je vse presenetila. Da smo korak pred drugimi, pa smo dokazali, ko smo pesmi Rudolfa Maistra vnesli v učni načrt pri pouku slovenskega jezika. Seveda smo skrbno izbrali besedila, ki ustrezajo starosti učencev.

Z odmevno razstavo smo se leta 2013 predstavili na MORS-u v Ljubljani. Ob 140-letnici Maistrovega rojstva smo se spoprijeli z novimi likovnimi področji: grafiko, reliefi, pečati, znamkami. V minulem letu smo razstavljali v Grajski galeriji, od maja do novembra pa v Vojašnici generala Maistra. Nekaj vedrih trenutkov smo poklonili tudi starostnikom s priveditvijo v Domu sv. Lenarta v Lenartu v Slovenskih goricah in še kje, saj tudi njih zanima kultura in radi prisluhnejo mladim

Ravnateljica mag. Lučka Lazarev Šerbec in namestnik poveljnika PDRIU polkovnik Ernest Anželj ob pogovoru o medsebojnem sodelovanju in predaji plakete OŠ borcev za severno mejo kot vodilni pri ohranjanju domoljubja na Štajerskem.

Prejeta priznanja nam dajejo zavest o pravilnosti naših odločitev, saj nam povedo, da nas cenijo tudi v širšem okolju. Leta 2007 smo prejeli Spominsko priznanje občine Maribor, 2008 državno priznanje Zveze kulturnih društev Slovenije Odličnost za varovanje kulturne dediščine, leta 2009 pa nas je 72. brigada ob svojem prazniku nagradila z Maistrovo plaketo. Ponosni smo, da smo bili skupaj z DGRM Maribor predlagatelji podelitve priznanja Vojašnici generala Maistra in s tem tudi 72. brigadi, ki ga je na dan praznika v Kamniku podelila Zveza

društev general Maister. Vojašnico generala Maistra in s tem 72. brigado smo predlagali zaradi dolgoletnega negovanja poslanstva Rudolfa Maistra in vzornega sodelovanja z nami, šolami. V letu 2013 smo prejeli priznanje Kulturna šola, za kar imajo velike zasluge prav dejavnosti projekta varovanja kulturne dediščine.

Želim si, da bo naše delo tudi v bodoče povezovalo mlajše in starejše generacije, se nas dotaknilo in pustilo sled s pogledom v preteklost in z upanjem v prihodnost.

Mag. Lučka Lazarev Šerbec, ravnateljica

O Maistru so nam pripovedovali tudi naši gostje.

Tone Partljič nam je predstavil svojo knjigo General : Deset értic o Rudolfu Maistru.

Vsako leto je naš gost profesor Alojz Penič, ki pripoveduje učencem o dogodkih leta 1918.

Rezultati projektnega dela

- plakati

- ilustracije Maistrovih pesmi

- obisk Maistrovega groba (na pokopališču na Pobrežju)

VAROVANJE KULTURNE DEDIŠČINE

Šola, ki časti generala Maistra in njegove borce

Osnovna šola borcev za severno mejo v Mariboru praznuje 35 let uspešnega delovanja. Z izredno prizadevnostjo in kvalitetnim delom si je priborila spoštovanja vredno mesto v mreži mariborskih osnovnih šol. Njena odlika in posebnost je odnos do preteklosti, še zlasti do obdobja, ko so general Maister in njegovi borci ohranili Maribor in severno mejo slovenskemu narodu. Brez njihove odločne in tvegane akcije bi bila naša država danes ozemeljsko za eno tretjino manjša, pogovorni jezik pa bi bil v tem delu nemški.

Maister, osrednja osebnost tega zgodovinskega podviga, dolga leta ni dočkal svojega spomenika. Mariborska politika se je odločila, da namesto figuralnega Maistrovega spomenika poimenuje eno izmed osnovnih šol po njegovih borcih. Izbrali so moderno šolo na Pobrežju ter na njeno fasado pričvrstili reliefno upodobitev borcev za severno mejo, seveda brez izstopajočega lika njihovega poveljnika. Takratno vodstvo te izobraževalne ustanove, ki je sprejelo poimenovanje po slovenskih junakih, je primerno času in odnosu do Maistra sprva zadržano vzpostavljalo ovrednotenje tega zgodovinskega dogajanja ob koncu prve svetovne vojne, seveda v luči Maistrovih zaslug. Bolj kot so minevala leta, bolj je naraščalo zavzemanje za spoštljiv in pravičen odnos do generala Maistra in njegovih vojakov. To velja predvsem za obdobje po slovenski osamosvojitvi.

Ravnateljica šole, gospa Lučka Lazarev Šerbec, njeni učitelji, predvsem pa učenci ustvarjajo vsakoletni Maistrov projekt, ki temelji na razstavah, literarnih natečajih, glasbenih nastopih in sodelovanju s slovensko vojsko, sorodnimi šolami in z drugimi ustanovami. S tem početjem spoznavajo in utrjujejo vedenje o dogodkih, ki so krojili našo usodo skozi različna zgodovinska obdobja. General Maister in njegovi borci so vzgled, s katerim se napaja naše domoljubje. To je temelj narodne zavesti in čustvenega odnosa do domovine. Vsega tega se zavedajo na šoli, ki letos slavi visok jubilej. Prepričan sem, da bodo svoje zgodovinsko poslanstvo opravljali še mnoga leta!

prof. Aleš Arih (prvi predsednik in častni član Domovinskega društva generala Rudolfa Maistra Maribor, nekdanji direktor Pokrajinskega muzeja Ptuj)

Učenci občudujejo nastala dela

Potrebno je več optimizma in borbenosti

Danes je 1. november, praznik dneva spomina na mrtve. Dan, ko tradicionalno obiščemo grobove svojih sorodnikov, prijateljev, znancev. Zame je to še poseben dan. Na današnji dan je moj ded, Rudolf Maister, ob koncu prve svetovne vojne prevzel oblast v Mariboru in Spodnjem Štajerskem.

Tudi sam se v tem lepem sončnem dnevu skupaj z družino odpravim na pokopališče, na grob mojih prednikov, mojih sorodnikov. Naša grobnica je sicer nevpadljiva, a tokrat je pokrita s številnimi svečami in šopki rož, ki so namenjeni spominu na mojega deda. Ponosen sem ob misli, da ljudje, ki so prižgali svečko ali prinesli rože na grob, njega in njegova zgodovinska dejanja cenijo.

Ko tako stojim pred grobnico in zrem v rože, ki jo pokrivajo, mi misli tavajo desetletja nazaj, ko sem skupaj z očetom, mamom, starejšim bratom in sestro, prav tako kot danes, stal pred grobom in pozorno poslušal očeta, kako nam je otrokom s ponosom pripovedoval o pogumnih dejanjih svojega očeta, našega deda. Čeprav skoraj šepetaje je oče z zanosom govoril, kako rad je naš ded imel svojo deželo in njene ljudi, kako rad se je družil s Slovenci, kjerkoli je že bil. Bil je človek, ki bi za svoj narod naredil marsikaj, in izkazalo se je, da je to tudi uresničil.

Pri obujanju teh spominov sem se spomnil, da sem vedno, tudi še kot dijak, razmišljal o razlogih, ki so vodila mojega deda k drznim dejanjem pred sedaj že skoraj stotimi leti. Le kaj ga je vodilo k dejanjem, ki so pripomogla, da je slovenska meja nekje drugje, kot bi bila, če on ne bi vojaško posredoval? In kot odgovor so se mi vedno pojavile tiste očetove besede iz pred desetletij ob grobnici: »Imel je rad svojo deželo in njene ljudi. Da, bil je domoljub.«

Starši, predvsem mama, so mu že v rani mladosti vcepili pripadnost do domovine, do slovenske zemlje in ljudi. Že kot dijak in pozneje kot vojak se je družil s svobodoljubnimi ljudmi, umetniki vseh vrst in z njimi rad razglabljal o usodi slovenskega življa in zemlje. Ko je začel zbirati knjige, je kupoval samo tiste, pisane v slovenščini. Ker je vedno in povsod poudarjal svoj slovenski izvor in ljubezen do vsega, kar je slovenskega, je imel zaradi tega v vojski nemalo težav.

Ta čustva do domovine so ga vodila k drznemu dejanju, ki je na mene napravilo največji vtis – prevzem vojaške oblasti v takrat pretežno nemškem Mariboru 1. novembra 1918. Vedno sem se vpraševal, kako si je sploh drznil na sestanku pred desetino nemških častnikov izjaviti, da prevzema vojaško oblast v Mariboru in na celotnem Spodnjem Štajerskem. Ta njegova (pre)drznost je tako šokirala prisotne častnike, da prevzemu sploh niso ugovarjali in niso nudili nobenega odpora. Glede na to, da je ded lahko takrat računal na

maloštevilno vojaštvo, ki bi ga lahko podprlo, je veliko tvegalo in pri prevzemu vojaške oblasti nase prevzelo veliko odgovornost.

To in vsa druga njegova nadaljnja dejanja so ga napravila za junaka. Za časa življenja je bil deležen različnih priznanj in časti. Cela vrsta slovenskih občin ga je imenovala za častnega meščana, mesta so po njem imenovala ulice, vabljen je bil na mnoge slovesnosti. Največjo čast pa so mu izkazali Mariborčani ob njegovi smrti, ko se je ob pogrebnih slovesnostih na ulicah zbralo 25.000 ljudi. Da, tako so včasih častili domoljube.

Kako je pa danes? Ali še obstajajo ljudje, ki bi v ključnih trenutkih za usodo domovine ukrepali podobno, kot je moj ded s svojimi borci? Ali lahko današnji čas primerjamo s tistimi pred skoraj sto leti, ko se je stotine mladih fantov odločilo pomagati novonastali državi? Mislim, da ja. Težko je sicer današnji čas primerjati s tistim izpred sto let, ljudje se ubadajo z drugačnimi težavami in imajo drugačne prioritete, ampak imajo kljub drugačnemu času in drugačnim pogojem življenja še vedno radi svoj dom, svojo zemljo in ljudi okoli sebe. Kljub ekonomski krizi in razpadanju osnovnih človeških vrednot imajo še vedno radi svojo domovino. Kriza, ki nas je doletela v naših krajih, je v svoj vrtinec potegnila mnoge ljudi, priče smo mnogim človeškim tragedijam. Ampak takšne in drugačne krize so bile tudi v preteklosti in vedno smo se nekako izkopal iz njih. Tudi tokrat ne bo drugače!

Tudi moj ded in njegovi borci so imeli krize, vendar so se z borbenostjo, veliko optimizma, primerno mero sreče in predvsem z ljubeznijo do domovine borili za dosego cilja. Ob tem sončnem dnevu, prazniku dneva spomina na mrtve, in na dan, ko je moj ded opravil prvo dejanje k osvoboditvi Spodnje Štajerske, si upam reči, da bodo tudi ti hudi časi mimo. Potrebno je samo več optimizma in borbenosti. In domoljubja.

Borut Maister (vnuk generala Maistra)

Laura Šant: Ilustracija Maistrove pesmi Sveti Martin

Ljubezen do lastne domovine nas mora prepričati ...

Poslušam mladinski zbor, ki pod vodstvom Mateje, moje nekdanje študentke na PA, prepeva po celem svetu razširjeno južnoafriško himno v jeziku zulu Siyahamba. Pesem je obredna in obenem mirovniška, odvisno od tega, ali v kratkem besedilu zapojemo »korakamo k luči boga« ali »sledimo svetlobi miru«. Pri sebi imam povabilo ravnateljice Lučke, tudi moje študentke, naj prispevam nekaj stavkov za šolski zbornik in prešinilo me je, da bi to lahko bil razmislek o pesmi, ki jo pojejo njeni učenci.

Osnovna šola borcev za severno mejo je znana po skrbni domovinski vzgoji in bila je prva, ki smo ji v gibanju slovenskih kulturnih šol na Vačah podelili situlo za dosežke pri ohranjanju kulturne dediščine. Zelo bistveno je, da se ljubezen do lastne domovine ne sprevrže v poniževanje drugih in izmišljanje sovražnikov, na katerih se potem merimo v ostrini naše napadalnosti. V zgodovini je tega veliko več kot pa iskrene želje po sožitju, kot ga narekuje Prešeren z »Žive naj vsi narodi ...«. Skrbeti moramo za več domovin: Slovenijo, Evropo, svet. Ni srečne Slovenije v sprti Evropi in v svetu, razklanem na site in lačne.

.../ Naša ljubezen do lastne domovine nas mora prepričati, da si vsakdo zasluži tako domovino, ki bo vredna njegove ljubezni. Ljudem v nerazvitih delih sveta je treba pomagati, da si ustvarijo take domovine. Vojne, ki jih tam netijo svetovne velesile, to onemogočajo. Pesnik in general Maister s svojo generacijo je imel skoraj

sto let nazaj pred seboj zgodovinsko nalogo pri ureditvi Evrope, ki jo je uspešno opravil. Nova generacija ima pred seboj drugačno nalogo pri urejanju bolj pravičnega sveta, ki je verjetno težja od Maistrove.

To sem si mislil ob poslušanju Siyahambe, ki so jo peli učenci Osnovne šole borcev za severno mejo.

Mag. Franci Pivec (filozof, politik in informatik. Bil je predsednik Zveze kulturnih društev Slovenije od leta 2002 do 2007 in je predsednik Zveze kulturnih društev Maribor od leta 1997)

Učenci med likovnim ustvarjanjem na temo Rudolfa Maistra

Žiga Lah: Slovenske gorice (ilustracija pesmi)

»MAISTER PO MAISTRU« – KAKO GENERAL PO SKORAJ STOLETJU OSTAJA MED NAMI

V negotovih in nemirnih časih, kakršne preživljamo, je gojenje občutka pripadnosti domovini eksistencialnega pomena. Slovenija je namreč majhna država, ki je v sicer kratkem času uspela prehoditi dolgo pot osamosvajanja in integriranja v gospodarske, družbene, kulturne ter politične tokove sodobne Evrope, obenem pa ohraniti lastno narodno prvobitnost, svojskost in raznovrstnost, kar zlahka spodleti tudi mnogim večjim narodom.

Osnovna šola borcev za severno mejo je bila ustanovljena pred 35 leti. Že od začetkov so se učitelji zavedali poslanstva in simbolike, ki ju predstavlja ime šole, kot tudi odgovorne naloge, da vrednote, ki jih predstavlja, predajo učencem. Skozi leta so se dejavnosti, posvečene negovanju spomina na Maistra in njegove borce ter krepitvi čuta za domoljubje, sistematizirale in ustvarile neodtujljiv del učnega okolja ter učnih vsebin, obenem pa so postale zaščitni znak šole, po katerem le-ta (p) ostaja znana tudi izven lokalnega okolja.

General Rudolf Maister s svojimi soborci nudi raznovera izhodišča za interdisciplinarno preučevanje tako časa kot osebnosti, ki ju predstavlja. Ob tem pa je Maister za-

nimiv tudi kot pesnik, kot človek širokega duha in umejniških nagnjenj, ki je s svojimi dejanji in odločnostjo še danes marsikomu vzornik. Zavest o pomenu tistega časa šola neguje s številnimi in z raznolikimi dejavnostmi, in sicer v vseh razredih. Te dejavnosti v učencih po eni strani spodbujajo in krepijo zanimanje za lastno (narodno) zgodovino in po drugi posredujejo sporočilo, da zgodovina z vsemi svojimi dogodki in osebnostmi ni zaprašen pojem, ampak živ organizem, ki na tak ali drugačen način rezultira v današnjem času. Učenci ob koncu šolanja tako ne poznajo le Maistrovega časa, junaštva njegovih odločitev in vrednosti njegovih dejanj ter dejanj njegovih borcev, ampak se s ponosom zavedajo Maistrove tradicije ter pomena ohranjanja le-te.

Učitelji ob upoštevanju povezovanja horizontalnih in vertikalnih strokovnih aktivov svoje delo načrtujejo ter izvajajo tako, da nastaja kontinuum interdisciplinarnih znanj in veščin. Na ta način učenci po celotni vertikali z različnimi dejavnostmi uresničujejo različne cilje posameznih predmetov (slovenščine, zgodovine, likovne vzgoje ...).

Tudi v letošnjem novembru je Maistrov čas ponovno oživel. V času od 2. do 6. novembra je potekal projektni teden Maister in mi. Tako so nastale ilustracije, uganke, stripi, razmišljanja, pisma ...

Učenci v prvih dveh VIO so izvedli spominsko uro na temo bojov za severno mejo. Natančneje so si ogledali relief na šolski zgradbi ter se z učiteljicami o njem pogovorili.

Četrto- in petošolci so se dela lotili še bolj poglobljeno, in sicer so obiskali Maistrov grob, spominska obeležja generala Maistra in borcev za severno mejo ter brali in ilustrirali črtice o Maistru. V šestem razredu so brali tudi Maistrove pesmi in črtice ter jih ilustrirali.

V zadnjih treh razredih so učenci z Maistrovim življenjem in delom že precej dobro seznanjeni. Sedmošolci so si ogledali Maistrovo sobo na Zavrhu. Osmi in deveti razred se je projektne dela lotil v povezavi s knjižnico (literarno ustvarjanje, ogled Maistrove knjižnice) in zgodovinskim krožkom (ogled Kadetnice). Kot zmeraj so nastala tudi izvrstna likovna dela, ki so razstavljena pod stekli na hodnikih po vsej šoli.

Letošnje ukvarjanje z Maistrom je zaokrožila že tradicionalna slavnostna prireditev v večnamenski avli šole. Prireditve smo izvedli v četrtek, 26. novembra 2015, ob 10. uri. Na prireditvi, ki se je začela s slovensko himno, so bili prisotni prav vsi učenci šole, ki niso le poslušali, ampak aktivno sooblikovali program. Slavnostni program so vodili učenci osmih razredov, popestrili pa so jo tudi z interpretacijo izbranih Maistrovih pesmi. Ob tej priložnosti

so bili razglašeni in nagrajeni avtorji najboljših literarnih prispevkov na temo Maistrovo pismo Mariborčanom. Letos je literarni natečaj potekal v osmih in devetih razredih, in sicer tako, da so se učenci vživljali v Maistra na dveh časovnih relacijah. Osmošolci so razmišljali o tem, kako bi Maister nagovoril Mariborčane danes; kaj bi jim svetoval, na kaj opozoril, kje opogumil. Učenci devetih razredov pa so se preselili v tisti trenutek zgodovine, ko je general pisal našo zgodovino. Pisali so pisma, kakor bi jih po njihovem napisal Maister pred odločilnimi dogodki. Ponosni in hkrati veseli smo, da je izpod peres učencev nastalo toliko raznoterih in kakovostnih literarnih izdelkov, ki pričajo o tem, da so naša prizadevanja in dejavnosti ne samo ustrezna, ampak tudi zelo aktualna in učencem blizu, saj lahko dojamejo in tudi ubesedijo čustva domoljubja, skrbi za domovino, narodne zavesti in ponosa, da

Zmagovalci literarnega natečaja berejo svoje izdelke (Jan Fras, 8. B, Sara Holjevič, 9. A, in Zala Lahovnik, 9. B)

živimo v prav tem lepem mestu. Ob naši prireditvi so bili najboljši trije izdelki literarnega natečaja nagrajeni s knjižno nagrado, ki jo je izročila gospa ravnateljica.

Čeprav je prireditev ob spominskem dnevu generala Rudolfa Maistra šolska, presega okvirje šolske proslave, o čemer pričajo naši izbrani in cenjeni gostje. Vsako leto po tehtnem premisleku izberemo osrednjega slavnostnega govornika in letos je to vlogo prijazno sprejela mag. Vera Bevc, predstojnica OE Zavoda RS za šolstvo in šport. Ponosni smo, da smo ob njej gostili še druge eminentne povablence. Vabilu so se odzvali dr. Zinka Zorko (slovenska jezikoslovka in članica SAZU, avtorica več učbenikov in mentorica učiteljev v zamejstvu; ob spominskem dnevu generala Maistra so učenke novinarskega krožka z njo opravile intervju, med drugim tudi o Maistrovi Katrci), Aleš Arih (prvi predsednik in častni član Domovinskega društva generala Rudolfa Maistra Maribor; nekdanji di-

rektor Ptujkega muzeja), Borut Maister (vnuk generala Rudolfa Maistra), Avgust Majerič (upokojeni profesor in politik), predstavnik 72. brigade Slovenske vojske, gospod Vogrinc ter predstavniki Mestne četrti Pobrežje.

V času vse večje narodne, socialne in kulturne sinergije sta zavest o narodni pripadnosti in skrb za narodno identiteto ponovno zelo aktualni. Moderna, multikulturna Evropa brez meja je ne samo cilj, ampak tudi izziv vseh sodobnih družb. Zlasti za majhne narode, kot smo Slovenci, je bistvenega pomena poznavanje in negovanje lastne zgodovine, saj je le-ta ključna za razvoj in ohranjanje kulture in narodnosti.

Vse to so izhodišča našega dela v prihodnje, želja učencev po znanju in tekmovanju pa zagotovilo, da bodo zastavljeni projekti uspešni.

Alenka Fingušt (profesorica slovenskega jezika)

Prireditev v čast Rudolfu Maistru

Otvoritev likovne razstave po svečanosti

Obiskali smo Maistrov grob

23. november je dan spomina na boje in borce za severno mejo, ki jih je v pogumnem boju vodil general Maister.

Mi smo o teh dogodkih največ slišali od učiteljic v šoli, po radiu in televiziji, veliko pa je o tem napisanega tudi v knjigah. Na boje in na generala Maistra nas v našem mestu spominja več spomenikov. Rudolf Maister je nekaj let preživel tudi v Mariboru, pokopan pa je na pobreškem pokopališču. Odločili smo se, da bomo obiskali njegov grob. Takrat pa smo ugotovili, da ne vemo natančno, kje se nahaja. Domislili smo si, da bi si lahko pomagali z načrtom pokopališča. Dobili smo ga na upravi pokopališča in ga v razredu skupaj pregledali. Ugotovili smo, da nam bo v veliko pomoč.

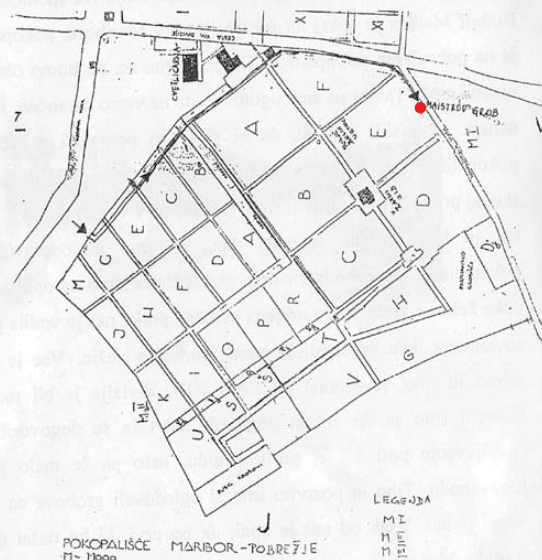
Bil je lep, prijeten jesenski dan, ko smo se odpravili na pokopališče. Na zahodnem delu pokopališča smo vstopili skozi ozka železna vrata. Lepo urejena peščena potka nas je vodila proti severnemu delu pokopališča mimo mrljskih vežic. Vse je bilo mirno in tiho, le promet na Cesti XIV. divizije je bil moteč. Ustavili smo se, še enkrat pogledali načrt in se dogovorili za nadaljevanje poti naprej proti vzhodu, nato pa še malo proti jugovzhodu. Tiho in pozorno smo si ogledovali grobove na levi strani potke. Vsak od nas je upal, da bo prvi, ki bo našel grob Rudolfa Maistra.

»Tu je!« je poltiho zaklicala skupina učencev.

Preprost, skromen grob iz sivega kamna, nad njim pa bela plošča z napisom.

Prižgali smo svečko v njegov spomin.

Ana, Tara, Špela, 4. a

Maistrove podobe četrtušolcev, avtorji: Taj Šobot, Katarina Uvera, Aphirak Witthayapratchayan, Tadej Cajzek, Neža Hamšak, Nina Jančec, Nik Bratkovič, Lana Škulj Stajan

Četrtušolci so se pridružili projektu Maister, naš general in poet kot najmlajši učenci drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja. Nam, učiteljicam četrtušolcev, je bil to izziv. Sprva smo se ga lotile z veliko pomisleki, saj je devetletnikom tema prve svetovne vojne, Maistra in njegovih borcev ter meje za severno mejo tuja. Pa vendar. Naš pedagoški čut, kako na enostaven in starostni stopnji primeren način vključiti četrtušolce v projekt, je bil uspešen. To nam potrjujejo pohvale gostov, sodelavcev, staršev

Likovna razstava Maister – naš junak, MORS, Ljubljana

in sosošolcev, ki so občudovali naša razstavljena likovna dela in literarne prispevke. Med likovnimi deli so bile poleg ilustracij najbolj pristrčne podobe Rudolfa Maistra.

V projekt pa smo vključili tudi obisk groba generala Maistra na pobreškem pokopališču. V njegov spomin prižgemo svečko in preberemo eno njegovih pesmi. Ta projekt je zdaj že del nas. Potrudili se bomo, da bomo na tak način negovali domoljubje še naprej.

Branka Kokol (predmetna učiteljica razrednega pouka)

Tudi učenci petih razredov ohranjamo spomin na Rudolfa Maistra. Pri uri slovenskega jezika izvedemo spominsko uro, na kateri se učenci seznanijo z njegovim življenjem, delom in pomenom za našo šolo. Učenci spoznajo Maistrovo pesem Slovenske gorice. Ob branju pesmi začutijo ljubezen do domovine, ki jo Maister izpoveduje v pesmi. Prav tako obiščemo spominska obeležja v Mariboru, spomenik Rudolfa Maistra pred Prvo gimnazijo in spominsko ploščo Maistrovih borcev ob vhodu v Mestni park in se ustavimo pred hišo na Maistrovi ulici 17, v kateri je Maister živel zadnja leta pred smrtjo.

Pri likovni umetnosti učenci slikajo Slovenske gorice in rišejo portret Rudolfa Maistra in borcev za severno mejo. Pri družbi učenci kaširajo relief Slovenskih goric. Vsako leto nastanejo izvorna likovna dela, ki jih razstavimo na hodniku naše šole.

Šolsko leto zaključimo z zaključno ekskurzijo, v okviru katere obiščemo Maistrovo rojstno hišo v Kamniku.

Danica Kladošek (profesorica razrednega pouka)

Likovno ustvarjanje na terenu – 5. razred

Pred Maistrovim spomenikom

Izrazne možnosti otrok pri pouku likovne umetnosti v projektu Rudolf Maister

Začetek projekta je bil pravzaprav prebiranje pesmi, ki jih je napisal Rudolf Maister. Pri tem smo seveda iskali pesmi, ki bi bile likovno zanimive, v katerih plastično opisuje dogodke in like. Ilustrirali smo jih s pomočjo otroške domišljije in njihove neposredne likovne izraznosti in tako prišli do prvih rezultatov.

Naslednja stopnja v raziskovanju in povezovanju Maistrovega dela je bilo ukvarjanje z njegovo podobo. Portret smo likovno gradili na zanimivi kombinirani likovni tehniki in pravih mešanja barv. Prepoznavnost in značilnosti portretiranca smo spoznavali iz njegovega dela in življenja. Iz nastalih otroških likovnih del vejeta otroška prisrčnost in domoljubje.

Stik z akademskim slikarjem Bojanom Golijo, predvsem obisk pri njem v ateljeju na Pedagoški fakulteti Maribor, nas je popeljal v knjižnico, in tako smo prišli do prve izdaje Maistrovih Pesmi iz leta 1904 ter prvih tekstov, ki so izšli leta 1924. Gradivo smo si lahko fotokopirali in vezali v knjigi. To je postalo gradivo za naše uspešno nadaljnje delo, prslave in ilustracije.

Z ustvarjanjem na likovno temo Rudolf Maister v našem mestu smo našim učencem predstavili življenje otrok v času pred skoraj sto leti: kako so ljudje živeli v našem mestu, katere zgradbe in značilnosti so že tvorili

le mesto, kako so potovali, kako so bili oblečeni ...

Strip Kaj veš o Rudolfu Maistru smo spoznavali na osnovi vedenja o izraznih sredstvih stripa in doživljanju znanju, ko so učenci obiskali nekatera spominska obeležja po Sloveniji (Maribor, Zavrh, Kamnik).

V desetletjih ustvarjanja smo posegli tudi na področje grafike in kiparstva. Tako so nastali linorezi, predloge za spominske znamke, poštni pečati, plakati in reliefi s podobo Rudolfa Maistra.

Akademski slikar Bojan Golija nas je ob devetletnem projektu Naš umetnik spodbudil k raziskovanju Maistrovih pogumnih domoljubnih dejanj, saj je tudi sam živel na Maistrovem Zavrhu, kjer so ga učenci večkrat obiskali v njegovem okolju. S sodelavko slavistko sva ob teh obiskih previdno tipali teren in smelo načrtovali, kako bi pridobili Maistrov portret za potrebe naše šole. Gospod Golija je že pred tem narisal portret Maistra vojaka za vojašnico. Takrat smo generacijam otrok že precej poglobljeno predstavljali zgodovinsko osebnost in njegove borbe, po katerih nosi ime naša šola. Doživeli smo veliko presenečenje, saj nam je umetnik na priložnostnem literarnem srečanju s Tonetom Partljičem, ki je predstavil črtice o Maistru, poklonil darilo - portretno risbo Rudolfa Maistra pesnika in nas vse prijetno presenetil.

V šolskem letu 2006/07 nam je akademski slikar Bojan Golija v trajno last podaril umetniško delo Portret Maistra pesnika

Na naši šoli smo gostili 10. Maistrovo likovno kolonijo, ki jo je tradicionalno organizirala Vojašnica generala Maistra. Predstavitvena razstava z udeležbo umetnikov je potekala na naši šoli, hkrati z njimi pa so ustvarjali tudi naši otroci. To je bila podpora naši ideji za tesnejše sodelovanje z umetniki. Tako smo začeli zbirati likovna dela, saj smo se odločili ustanoviti lastno likovno galerijo. V njej je danes 55 likovnih del znanih umetnikov.

Organizirali smo dva otroška likovna natečaja.

Prvega ob 90-letnici bojev za severno mejo na temo ilustracij Maistrovih tekstov. Drugi je obravnaval lik Rudolfa Maistra, natančneje njegov portret. Najboljša likovna dela smo nagradili, šole in učenci pa so prejeli knjigo o Rudolfu Maistru, da so lahko tudi sami spoznali dejanja naše pomembne zgodovinske osebnosti.

Likovno ustvarjalnost učencev smo predstavili tudi širšemu okolju, in sicer:

- novembra 2013 smo v prostorih Ministrstva za obrambo Republike Slovenije postavili razstavo,

Likovna razstava Maister – naš junak, MORS, Ljubljana

Likovna razstava Maister – naš junak, MORS, Ljubljana

ki jo odprl minister za obrambo, kulturni program pa so pripravili naši učenci. Predstavili smo ciklus otroškega ustvarjanja na temo Rudolf Maister, naš junak. Opredelili smo se za pet tematskih sklopov: portreti generala Maistra, Rudolf Maister v Mariboru, strip Kaj vem o Rudolfu Maistru, ilustracije Maistrovih pesmi Slovenske gorice in Sveti Martin;

- V galeriji Grajski vrt smo se predstavili maja 2014. Razstavo smo posvetili 140-letnici rojstva generala Maistra. Predstavili smo različne likovne motive in tehnike s tematiko Rudolf Maister v Mariboru skozi otroško ustvarjanje;

- Od maja do decembra 2015 smo v Vojašnici generala Maistra postavili pregledno razstavo otroških likovnih del o generalu Maistru.

Prepričana sem, da bomo ob ustrezni motivaciji skupaj z učenci in njihovo domišljijo razvili še kakšen nov pristop k delu v tem projektu.

Rozika Puvar (profesorica likovne umetnosti)

Relief v lesu

Razstava na MORS-u

Večer (23. november 2014, rubrika Večerko)

Nejc Gole: Portret Rudolfa Maistra

PROJEKT MAISTER NA NAŠI ŠOLI – PROGRAM IN CILJI

Program

I. vzgojno-izobraževalno obdobje

- spominska ura v mesecu novembru: 3. razred si natančneje ogleda relief na šolski zgradbi in prisluhne razlagi ob tem umetniškem delu.

II. vzgojno-izobraževalno obdobje

- 4. razred: obisk groba generala Maistra, branje Maistrovih pesmi in črtic o Maistru ter ilustracija le-teh;
- 5. razred: ogled spominskih obeležij generala Maistra v Mariboru, branje črtic, ilustracije, obisk vojašnice;
- 6. razred: branje Maistrovih pesmi, črtic in njihovo ilustriranje, obisk vojašnice. Na zaključni ekskurziji si v Ljubnem ob Savinji učenci ogledajo park bojev za severno mejo.

III. vzgojno-izobraževalno obdobje

- 7. razred: ogled Maistrove sobe na Zavrhu, slikanje, risanje, portreti Rudolfa Maistra;
- 8. razred: ogled Maistrove knjižnice v mariborski študijski knjižnici, projektno delo: literarno ustvarjanje Rudolfa Maistra (knjižničarka), strip Kaj več o Rudolfu Maistru in Rudolf Maister v Mariboru pred sto leti.
- 9. razred: projektno delo
 - a. zgodovinska osebnost (učiteljica zgodovine), pogovor z zgodovinarjem Alojzjem Peničem,
 - b. sodelovanje na kvizu (Muzej NOB in Kadetnica).
 Učenci 3. triade obišejo vojaški muzej v Vojašnici generala Maistra. V medpredmetni povezavi likovne vzgoje, slovenščine in zgodovine spoznavajo Maistrov čas, berejo odlomke iz Maistrovih del in o generalu Maistru ter jih ilustrirajo.

Na zaključni prireditvi predstavimo delo učencev.

Maistrove sablje v nastajanju

Cilji

I. vzgojno-izobraževalno obdobje

- učenci v prvi triadi spoznavajo življenje in delo pomembnih ljudi našega kraja tako v sodobnosti kot v preteklosti.

II. vzgojno-izobraževalno obdobje

- učenci spoznavajo, da je bilo življenje ljudi v preteklosti drugačno, uporabljajo časovne izraze, pomen naše dediščine, da so s krajem povezane nekatere znane osebe;
- poslušajo poljudnoznanstvena besedila, povezana s temami spoznavanja okolja (opis znane osebe, njegova življenja in dela), po poslušanju odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih, razumejo sporočilnost oziroma temo besedila, kritično sprejemajo besedila ter tako razvijajo sposobnost logičnega mišljenja, sklepanja, vrednotenja in utemeljevanja. Razvijajo recepcijsko sposobnost tako, da pišejo poustvarjalna in ustvarjalna besedila, ki vključujejo prvine umetnostnega jezika;
- zaznavajo in doživljajo zvočnost pesmi ob poslušanju interpretativnega branja pesmi, zaznavajo ritem pesmi, ustrezno reagirajo na čustvene sestavine besedila, razumejo sporočilnost oziroma temo besedila;
- učenci spoznavajo književne zvrsti in vrste. Literarno in likovno ustvarjajo na temo;
- Maistra spoznajo kot pesnika, vojaka in slikarja.

Mimohod »borcev«

III. vzgojno-izobraževalno obdobje

- izhodišče pouka pri slovenščini je delo z besedilom, tako umetnostnim kot neumetnostnim. Ukvarjanje z Maistrom in njegovimi borci nudi zadostna izhodišča za obe področji, saj je Maister kot pesnik zanimiv kot tvorec umetnostnih besedil, obenem pa je o njem, njegovih soborcih in njihovem času na voljo dovolj literature, da lahko učenci ob njej uresničujejo cilje, ki so po učnem načrtu predvideni za delo z neumetnostnimi besedili. Zlasti pri obravnavi slednjih se predmet povezuje z učenčevimi izkušnjami in predznanjem ter vsebinami in dejavnostmi pri spoznavanju okolja oz. pri naravoslovnih in družboslovnih predmetih. S predstavljenimi dejavnostmi

kontinuirano in ob upoštevanju interdisciplinarnosti uresničujemo več ciljev pri različnih predmetih. Pri slovenščini so ti cilji nadgradnja ciljev, ki jih predvideva učni načrt. Med te cilje sodijo funkcionalni cilji, povezani s sprejemanjem in tvorjenjem besedil. Učenci poslušajo neumetnostna besedila, in sicer poljudnoznanstvena besedila, povezana s temami drugih predmetnih področij (npr. zgodovino), kot je pripoved o življenju znane osebe in pripoved o poteku dogodkov. Po poslušanju sami tvorijo podobna besedila. Ob tem razvijajo zmožnost logičnega mišljenja in poimenovalno ter upovedovalno, pravorečno in pravopisno zmožnost;

- drugi funkcionalni cilji so branje (razvijajo recepcijsko sposobnost, sposobnost branja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil ter zavedanje o sprejemanju besedil), prepoznavanje in razumevanje teme besedila. Po branju učenci pisno obnavljajo zgodbo književnega besedila, tako da podrobneje opisujejo glavno dogajanje. Tega prikažejo na plakatu v obliki miselnega vzorca, ki ga tudi ubesedijo. V zvezi z dano temo lahko pišejo različne pripovedne vrste (npr. anekdoto, povest ...). Med izobraževalne cilje sodi spoznavanje slovenske književnosti. Dejavnosti po branju/poslušanju besedila predvidevajo samostojno tvorbo podobnega besedila. V zadnjem triletju učenci ob vodenih razgovorih razmišljajo o družbenih vidikih jezika ter o zgodovini slovenskega jezika.

Kdo je to?

Mož v dolgem plašču
ponosno meč vihti,
brani slovensko mejo,
ne da bi zatislil oči.

Kdo je to?

Le glej, le glej!

Že Nemci drvijo proti deželi Kranjski,
a general na hribu jih čaka,
z dvignjeno brado strmi v spopad.

Kdo je to?

Brki dolgi bistrijo mu misli,
ne pusti se ujeti v zaroto.

Pesnik, slikar in divizijski general
na pomoč pokliče svojo pehoto.

Kdo je to?

Pritisne poljub ženi Mariji,
stisne otroka in pomaha v slovo,
že borci pogumno prihajajo mu na pomoč,
prvi sončni žarki vlijejo jim moč.

Kdo je to?

23. novembra 1918 razorožil Nemce,
ponosno dvignil slovensko zastavo,
do Zavrha Katrci hitel sporočiti dobre novice,
Slovincem v ponos in vzgled bo vedno ostal.

Kdo, LE KDO je to?

Lea Pernek

Boris Mutić: Ilustracija Maistrove pesmi Sveti Martin

Domovina

Borci za severno mejo
imeli pravo so idejo,
da ljudje svobodno vsi živé,
to zares pogumni so bili možje.

Od doma so se poslovili,
pogumno za našo mejo se borili.
Želeli so si boljšega življenja,
brez zatiranja, sovraštva in trpljenja.

Na življenje in smrt so se bojevali,
da bi k nam svobodo pripeljali.
Da bi vsi rodovi domovino spoštovali
in za vse čase jo ljubiti znali.

Od takrat minilo je že mnogo let
in čeprav drugačen je ta svet,
se vsi učimo, da domovina je le ena -
naša, najlepša in najbolj zaželena.

Zala Lahovnik

Jan Fras: Rudolf Maister v Mariboru

Slovo od starega leta 2016 in pozdrav novemu 2017

mag. Milan Lovrenčič

Leto 2016 je hitro minilo. Pa vendar smo bili v tem živahnem dogajanju udeleženci ali celo organizatorji pomembnih zgodovinskih dogodkov in dejanj. Mnenja sem, da smo dostojno opravili svoje poslanstvo, ki nam je istočasno spodbuda za delovanje v prihajajočem letu.

Najprej nekaj o delovanju društev in Zveze društev generala Maistra. V preteklem letu so z našo pomočjo ustanovili dve novi društvi in sicer Prekmursko društvo general Maister in Šaleško društvo general Maister. Obe sta z velikim zagonom aktivirali svoje okolje in ga informirali o poslanstvu društev generala Maistra.

Šaleško društvo general Maister je še pred formalno ustanovitvijo organiziralo raziskovalno delo in izid knjige o dr. Karlu Verstovšku. Javnosti je bila predstavljena ob otvoritvi spomenika dr. Verstovšku. Še isti dan je bila ustanovna seja Šaleškega društva general Maister. Vodstvo in članstvo sta pokazala izredno delovno vnemo in pridobila številno članstvo, tako da družina danes šteje že petinšestdeset članov. Da je domoljubno vzdušje v Velenju res prisotno, dokazuje tudi to, da je župan Velenja gospod Bojan Kontič v svojo pisarno postavil kip generala Rudolfa Maistra.

Drugo društvo, ki ima prav tako izjemen delovni elan, je Prekmursko društvo generala Maistra. Opravili so formalnosti v zvezi z registracijo in si zadali obširen delovni program, ki so ga v letošnjem letu že deloma izvedli. Tudi ta družina ima že

okoli petdeset članov. V svojem programu so se zavezali, da bodo proučevali zgodovinske okoliščine in osebnosti, ki so pomembne za ohranitev slovenskega življa v Prekmurju, pa tudi tistih, ki so odločilno prispevali k priključitvi Prekmurja k matičnemu narodu. Hvalevredno je, da so pravilno ocenili pomen dr. Matije Slaviča za njegovo delovanje na mirovni konferenci v Parizu leta 1919 in se mu bodo s primernim spominskim obeležjem tudi poklonili. Izvedli so zelo uspešno proslavo dneva general Maistra in se zavezali, da bodo delovali na celotnem področju Prekmurja.

Med že delujočimi društvi pa sta vse pohvale vredni Belokranjsko društvo generala Maistra in Slovenjgoriško društvo generala Maistra. Belokranjsko društvo se je organizacijsko okrepilo, pristopilo je k postavitvi spominskega obeležja njihovem rojaku in Maistrovemu borcu Jožku Slobodniku. Otvoritev obeležja je bila nadvse pristna in prisrčna. Društvo nas je gostilo tudi ob proslavi rojstnega dneva generala Rudolfa Maistra ter na skupščini Zveze društev general Maister, kar so opravili vzorno. Končno so organizirali zbiranje sredstev za prapor in ga ob državnem prazniku Dnevu generala Maistra tudi razvili.

Pohvalno je tudi delo Slovenjgoriškega društva general Maister, ki je bilo v vsem minulem letu aktivno na lokalnem nivoju, kulturnem, športnem in družbenem delovanju. Vzorno so organizirali proslavo državnega praznika Dneva ge-

nerala Rudolfa Maistra v Dornavi, ki je bila deležna vse pohvale. Društvo je zelo dobro sodelovalo z občino Dornava, po zaslugi Televizije in Radia Slovenija pa je bila proslava predstavljena vsej slovenski javnosti. Predvsem je bil opažen nastop lokalnih izvajalcev, ki so na visokem kulturnem nivoju izvedli program in izkoristili priložnost, da so se predstavili slovenski javnosti.

Večina drugih društev je izvajala letne programe, kot so si jih zadali. Nekatera društva pa so potrebna prenove in novih zagonskih moči. Ni jih potrebno naštevati, saj več ali manj veste za sredine, kjer je delo zastalo. Prizadevamo in želimo si, da bi te sredine okrepila svoja vodstva z ljudmi, ki so željni in sposobni delovati in v pomoč pridobiti prave domoljube, sodelavce in člane.

Ne upam si napovedati, koliko novih društev se nam bo priključilo v prihajajočem letu. Vsekakor so iniciative za ustanovitev društev v Novi Gorici, v Piranu, v Gornji Radgoni in v Šmarju pri Jelšah. Verjamem, da se nam bodo priključili novi člani, vendar je moja iskrena želja, da bi najprej osvežili delovanje nekaterih že obstoječih društev.

Naša Zveza društev general Maister se maksimalno trudi, da koordiniramo delo z državnimi organizacijami, s sorodnimi zvezami ter da priskočimo na pomoč našim članicam. Dokaj zahtevna je tudi izdaja Maistrovega glasu. O samem delu Zveze društev general Maister ne bom več poročal, ker nam bo njeno delo predstavljeno na skupščini, ki jo bo organiziralo Društvo generala Maistra Cerkljenjak, sočasno pa bomo proslavili tudi rojstni dan generala Maistra.

Izkoristil bom priložnost, da se za prizadevno delo zahvalim našemu generalnemu sekretarju Rudolfu Pfajfarju, ki ima že zaradi svojega značaja mnogo potrpljenja z nami, saj večkrat ne naredimo tistega, kar pričakuje od nas.

Torej, če nas nihče ne bo pohvalil za naše delo, si sami lahko izrečemo pohvalo, da smo zgledno izvrševali naš program dela in opravili poslanstvo, za katerega smo se obvezali.

V začetku letošnjega leta je izšla knjiga o Franju Malgaju – soborcu generala Rudolfa Maistra, katere avtor je dr. Igor Grdina. Knjigo je na podlagi programa in vloge Zveze društev general Maister sofinanciralo tudi Ministrstvo za obrambo Vlade Republike Slovenije.

Ob izidu nam je zahvalo poslala tudi ministrica za obrambo, gospa Andreja Katič.

Zame je najprej dedek in potem general

pripravila: Nelida Nemec, podpredsednica Društva general Maister Ljubljana

Generalov vnuk Borut je prijeten in zgovoren sogovornik. Iz njegovih besed vejejo globoko spoštovanje, občudovanje in ljubezen: general Maister je zanj bil vedno najprej dedek in šele nato general. Zadnja leta, ko ima kot upokojenec več časa, se z velikim veseljem predaja raziskovanjem družinske zgodovine tako po babičini kot po dedkovi strani. Rod skriva veliko talentov in veliko ljubezen do krajev, od koder izhajajo. Borut Maister, upokojeni diplomirani ekonomist z bogatimi delovnimi izkušnjami direktorja več družb, se nagajivo nasmehne, ko izda, da ima v lasti več dedkovih pisem babici Mariji (Mary Sterger), da pa jih ne bo obelodanil, saj so intimne narave in to intimo želijo ohranjati v družini. Ima tudi dedkova pisma njegovi mami Frančiški (Franji Tomšičevi), pa tudi otrokom in tudi več razglednic od vsepovsod. Pove, da jih rad prebira ter se zaveda vrednosti in sporočilnosti, ki jih dedkove besede prinašajo njegovi družini. Kot enega izmed trdno zapisanih spominov otroka omenja trenutke, ko so prvega novembra, on, brat in sestra skupaj s staršema odšli na pokopališče in se poklonili svojemu dedku. Vedeli so, da tam leži dedek. Da je to tudi znameniti general, ki je korenito posegel v zgodovino slovenskega naroda, niso ne vedeli ne razmišljali, saj jih oče, tudi Borut, pravzaprav v otroštvu s tem ni obremenjeval. V srcu so ga nosili kot dedka in šele mnogo pozneje se pričeli zavedati, kdo pravzaprav njegov dedek je. Spomni se, da jim je oče pokazal medalje, spominsko knjigo, kamor so se podpisovali znameniti slovenski umetniki, vedeli so, da je imel ogromno knjižnico. Kot otrok njegove knjižnice ni videl, saj se je nahajala v depoju mariborskega muzeja, ker so morali po drugi svetovni vojni stanovanje, ki je bilo pred njo veliko 280 m², deliti tudi z drugimi stanovalci in tako za knjižnico ni bilo

dovolj prostora. V zvezi z dedkom ni bilo tedaj nobene vznemirjenosti in oče ga ni populariziral. Vedno so čutili neko zavoro, niso se z njim pred sošolci hvalili, saj s tem ne bi ničesar dosegli, pravi generalov vnuk Borut. V našem pogovoru ga spomin zapelje najprej v konec petdesetih let, ko so na vogalu ulice postavili spomenik Maistrovim borcem, tam v bližini pa kasneje zgradili stavbo vseh takratnih družbenopolitičnih organizacij mesta, in ga zato, ker takratnim političnim veljakom ni ustrezal, spomenik prestavili dva vogala naprej v park. Spomni se, da ima njegov dedek košate brke in ga je zato lahko prepoznal (spomenik borcem prostovoljcem za severno mejo v letih 1918-1919 na začetku promenade, delo Draga Tršarja). Prigode s spomeniki v Mariboru nadaljuje s spomini, ki so boleli njegovega očeta in pove, kako je politik Sergej Kraigher dosegel, da so odstranili dedkov portretni kip (delo Nikolaja Pirnata), ki je bil postavljen v avlo mestne hiše češ, da tam preprosto ne paše. Seveda so ga pred leti ponovno postavili v prostore občinske stavbe. Maribor v povojnih časih pač generala Maistra ni doživljal kot pomembnega meščana. Tudi na šoli se do njih, vnukov, niso obnašali tako, da bi jim namenjali kakršnokoli pozornost. Bili so to bolj toplo hladni odnosi. Leta tik pred osamosvojitvijo so prinesla spremembo v zavedanju in obnašanju. Pove, da en odlitek tega dedkovega portreta ima sam, drugega so postavili kot javni spomenik na Uncu. Kot zanimivost še pove, da je bil eden izmed pobudnikov za Maistrov spomenik v Kamniku (v Maistrovem rojstnem kraju so prvi postavili spomenik) Maistrov borec in prav tako politik povojnega obdobja, visok partijski veljak Franc Leskovšek Luka. Poudaril pa je, da imajo v Mariboru Maistrovo ulico, kjer se je sam tudi rodil in živel dvajset let, da nosi dedkovo ime vojašnica, da

imajo Maistrov trg in spomenik na njem, delo mariborske akademske kiparke Vlaste Zorko, ki so ga odkrili leta 1987.

Vnuk Borut poudari, da v tistem obdobju niso razumeli vloge generala Maistra zato, ker bi njegov doprinos k ohranitvi dobršnega dela slovenskega ozemlja zasenčil »njihov«, doprinos in bi glorifikacija Maistra zmanjšala vlogo partizanskih herojev, ki jih je bilo po drugi svetovni vojni veliko. Čeprav meni, da mu tudi osamosvojitelji ne posvečajo več tolikšne pozornosti, kot tedaj, ko so v Ljubljani postavili kar dva spomenika. Navdušen pa je nad mestom Kamnik, ki tako zgledno bdi nad spominom generala Maistra in skozi celo leto prireja vrsto dogodkov, ki so mu posvečeni. Malo manj navdušenja je čutili v Mariboru, vendar generalov vnuk pravi, da je aktivnih veliko ljudi, posebej je izpostavil Domovinsko društvo general Maister, Osnovno šolo borcev za severno mejo in 72. Brigado Slovenske vojske in da se sam kot njegov vnuk ne bo aktivneje vključeval. Kot svojo nalogo čuti, da razišče zgodovino njegove velike družine.

Na naše vprašanje, če imajo kakšno dedkovo sliko pove, da imajo, da je dedek rad risal, da je v sebi nosil umetniške talente po mamini strani, da je bil tudi pesnik in bibliofil. Da je bil po njegovem prepričanju čista umetniška duša ter da ne gre prezreti, da je že kot otrok pisal v razno

razne časnike. Da pa je bil po drugi strani discipliniran in da je ljubil red. Vnuk Borut z veseljem naglasi, da mu je njegov oče večkrat rekel, da je bil nežen oče, da pa sta doma veljala red in disciplina. V družini imajo eno dedkovo sliko, olje na platnu, motiv je Blejsko jezero.

Rod Rudolfa Maistra ima po očetu korenine na Ptuju in v genih so imeli lončarski poklic. Generalov vnuk je za ta del zgodovine svoje družine podal svoje rodoslovne podatke in povedal: »Rudolfovem dedu ni bilo ime Johann Seraphim, kot je v nekaterih virih omenjeno, ampak Franc, tako kot njegovemu očetu. Rudolfov ded Franc je imel štiri otroke, same sinove, od katerih je bil Rudolfov oče drugi po vrsti. Ime Johann Seraphim kot Rudolfovega deda je moč zaslediti tudi v knjigi Bruna

Hartmana. Gospod Hartman se z raziskovanjem Rudolfovih prednikov ni ukvarjal, ampak je podatek o sorodstvu povzel po nekem članku, ki ga je pred desetletji napisal zgodovinar in arheolog Balduin Saria v avstrijskem časopisu. Balduin Saria je bil daljni sorodnik Maistrov in je o družini nekaj vedel, vendar se je v zvezi z Rudolfovim prednikom zmotil. Johann Seraphin Maister se je rodil v tisti drugi veji Maistrov, torej ne naši, in je isti dan, ko se je rodil, umrl«. Generalov vnuk Borut je svojo rodbinsko pripoved nadaljeval z opisom začetkov: prednik Rudolfa Maistra Johann Georg Maister je na slovensko ozemlje prišel okoli leta 1750 iz avstrijskega Štajerskega. Kot lončarski pomočnik je na Ptuju delal pri mojstru Gebronšku. Ko je ta umrl, se je z mojstrovo vdovo poročil in sam prevzel njegov posel. Imela sta tri otroke in ti so nadaljevali rod mojstrov lončarjev. Ko je Johannu Georgu umrla žena, se je znova poročil in z drugo ženo imel osem otrok. Ti otroci so v glavnem prevzemali posel pomočnikov in iz te veje izhaja generalov rod. Tudi Maistrov oče Franc, ki je umrl, ko je bilo Rudolfu 13 let, je bil najprej lončarski pomočnik, vendar je po vojaški službi leta 1849 odšel med financarje. Zaradi službe je veliko potoval in se v Trebnjem poročil s Franciško Tomšič iz ugledne trebanjske družine.

Vnuk Borut z veseljem odkriva družinske vira po arhivih, tudi v nadškofijskem arhivu v Ljubljani, ki ga je doslej obiskal že tridesetkrat, kot tudi v mariborskem nadškofijskem arhivu,

kjer je zabeležil okoli petdeset obiskov in tam našel večino rodoslovnih podatkov družine Maister. Zanimata ga obe strani, saj je po babičini strani cela vrsta sorodnikov, ki so imeli umetniško žilico in dar pripovedovanja. Borutov brat Stojan je letos preminil, tako da je prevzel tudi bratove obveznosti in skrb za dedkovo, pravzaprav družinsko zapuščino. Pravi, da ga v preteklosti družinska zgodovina ni zanimala, da mu je mama velikokrat želela marsikaj povedati, da pa ga je ta strast po odkrivanju preteklosti zajela šele po tem, ko se je upokojil. K temu ga je pravzaprav nagovorila kustosinja kamniškega muzeja, ki se je spraševala, kako bi odkrili, kje se je rodil Rudolfov brat Ernest. Celo leto je potreboval, da se je do tega podatka dokopal. Zanimiv je podatek, da dandanes v celi Sloveniji živijo samo še štirje Maistri in vsi so iz njegove družine: njegova mama Sonja, častitljive starosti, on sam in oba njegova otroka, sin in hči. Zanimalo nas je, kako njegova otroka doživljata njunega pradedka. Njegova dva otroka, hči in sin, rojena na isti dan, stara šestnajst let, obiskujeta I. in III. gimnazijo v Mariboru in ju po vzgledu svojega očeta z njihovim pradedkom – generalom ne obremenjuje. Pravi, da jima je pripravljen razkriti vse vedenje o generalu, ko bosta zanj izkazala željo in voljo. Njunega pradedka ne želi povelečevati, ko pa bosta morala na to temo napisati kakšno nalogo, jima bo z velikim veseljem vse razložil. Do tedaj bo general Rudolf Maister tudi zanj samo njun pradedek.

Praznovanje v Mariboru

Aleš Arih

Mesto Maribor 23. november posveča generalu Maistru in njegovim soborcem. Tudi letošnja proslava je bila namenjena Maistrovem zgodovinskemu dejanju – ohranitvi slovenskega Maribora in vse Spodnje Štajerske.

Veliko Unionsko dvorano so napolnili povabljeni udeleženci, med katerimi so prevladovali pripadniki slovenske vojske. Meščanov je bilo zelo malo, kar je po moji oceni nespodobno, če

ne žaljivo.

Bogat kulturni program je odtehtal slabo udeležbo Mariborčanov, pa tudi govor župana dr. Andreja Fištravca, v katerem se je s ponosom spomnil na vse tiste, ki so pripomogli k temu, da je svoj govor lahko povedal v slovenskem jeziku.

Zavrh v Slovenskih goricah

Aleš Arih, predsednik DGRM Maribor

V petek, 25. novembra, smo se znova zbrali na Zavrhu na že 31. Maistrovi prireditvi. Zavrh ostaja trdnjava domoljubja in iskrenega spoštovanja generala Maistra, ki je na Zavrhu nekajkrat preživel počitnice v vili dobrega prijatelja Štupice. Zato so domačini uglednega gosta preprosto imenovali – naš general.

Letošnji strokovni del prireditve je bil namenjen dvema poznavalcema prve svetovne vojne oz. slovenskih vojakov na soški fronti. Primarij Vasja Klavora in Stane Kocutar sta nas popeljala v čas, ko so slovenski vojaki krvaveli na številnih bojiščih. Med njimi so bili tudi Maistrovi borci. Lenarški župan mag. Janez Kramberger je

vsem prisotnim naznanil obetavno novico. Občina Lenart je odkupila Štupičevo vilo in jo namenila za postavitev razstave: Prelomni dogodki od leta 1848 dalje za pridobitev slovenske samostojnosti. To idejo je podprl tudi predsednik ZDGRM mag. Milan Lovrenčič ter obljubil pomoč pri realizaciji projekta.

Prekmursko društvo general Maister razvilo društveni prapor

Alojz Šteiner

Starejši in dobri poznavalci kulturnih in drugih prireditvev v Murski Soboti so ob zaključku slovesnosti posvečeni Dnevu Rudolfa Maistra enotno izražali, da tako kakovostne in z domoljubnimi sporočili napolnjene prireditve že dolgo ni bilo. Prekmursko društvo generala Maistra je namreč 26. novembra 2016 v prostorih grajske dvorane soboškega gradu pripravilo slovesnost posvečeno državnemu prazniku, na kateri so razvili tudi društveni prapor.

V pozdravnem nagovoru je predsednik društva mag. Marjan Farič opisal dejavnost društva, ki je bilo ustanovljeno 24. marca 2016 in pri tem izpostavil pomembna področja delovanja ter občine in druge, ki so društvo podpirali. Društvo si namreč prizadeva, da bi privabilo člane iz vseh dvanajstih pomurskih občin na območju upravne enote Murska Sobota.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil podpredsednik in minister Vlade Republike Slovenije in član društva mag. Dejan Židan. Ko je opisoval pomen domoljubja kot seštevka etičnih vrlin človeka, značajskih in moralnih kvalitete, se je oziral ravno na Rudolfa Maistra in to primerjal

z današnjim časom. Zaradi vedno bolj prisotne erozije državlanske zavesti in pomanjkanja zavedanja o naši lastni identiteti, kdo in kaj smo, ter predvsem, kaj želimo, je pozval k mobilizaciji in aktivnemu odzivu vseh potencialov slovenske družbe. Posebej je opozarjal na probleme izrabe domoljubja za doseg političnih in ekonomskih ciljev, kar se odraža tudi v tem, da ta pojem že lep čas ne vzbuja posebnih pozitivnih čustev.

Predsednik Zveze društev General Maister mag. Milan Lovrenčič je izpostavil pomen posameznikov iz Prekmurja, ki so bili aktivni v času Maistrovih prizadevanj za zavarovanje slovenskega etničnega ozemlja in pridobitev tega za državo SHS. K temu pa je dodal sedanjí pomen delovanja prekmurskega društva in aktivnosti, tako v Prekmurju kot tudi na ravni zveze. Na svečanosti je predsednik društva iz rok predsednika zveze prejel društveni prapor. Poleg finančnih prispevkov zveze in štirih občin so pridobitev prapora omogočili še številni posamezniki, člani društva. Število članov društva povečalo za dobro petino.

Na slovesnosti so bile posebej predstavljene akcijske pobude, ki jih je v letu 2016 dalo Prekmursko društvo general Maister. Najprej v obliki podpore za vzpostavitev Doma prekmurske besede na domačiji Štefana Kuzmiča v Strukovcih v občini Puconci. Zatem pa še dve pobudi, ki sta bili deležni opaznega odziva javnosti in sta povezani s postavitvijo spominskega obeležja dr. Matiji Slaviču v Murski Soboti in o uvrstitvi predmeta prekmurski jezik in kultura v predmetnik izbirnih predmetov v osnovni in nekaterih srednjih šolah ter v programih izobraževanja starejših. Ravno slednjemu, domači besedi, pesmi in ohranjanju značilnosti domačega jezika v razmerah globalnega okolja pa je bil posvečen pomemben del kulturnega programa na slovesnosti.

Dan Rudolfa Maistra na gimnaziji Poljane v Ljubljani

V počastitev državnega praznika, 23. novembra 2016, je v šolski dvorani potekal kviz o življenju in delu Rudolfa Maistra. Obiskala sta nas predsednik ljubljanskega društva general Maister gospod Dušan Vodeb in predsednik Zveze društev general Maister gospod Milan Lovrenčič.

Na kvizu, ki se ga je udeležilo sedem slovenskih gimnazij (I. in III. mariborska gimnazija, I. celjska gimnazija, Srednja šola in gimnazija Rudolfa Maistra

Kamnik, Gimnazija Ptuj, Gimnazija Kranj, Gimnazija Poljane), je zmagala I. gimnazija Celje. Poljanci, ki so jih zastopali Patricija Resnik, Borut Hrovat in Peter Podržaj, so dosegli tretje mesto. Med prireditvijo je potekal tudi krajši kulturni program v izvedbi naših dijakov (Maša Fatur, Lenart De Bock, Val Furst, Sara Dimitrovski, Elizabeta Božilova, Brina Mraz, Neža Šarlah, Freia Verbinc, Pika Dana Žigon, Tschimy Obenga).

RTV Slovenija ne bo izvajala državne himne

mag. Milan Lovrenčič

Programskemu svetu RTV Slovenija sem predlagal, da bi ob zaključku dneva oz. ob polnoči predvajali državno himno. Zaprošil sem vse programske svetnike in jim obrazložil svoj predlog. Toda doživel sem hladen tuš, saj je za moj predlog glasovalo samo pet svetnikov, devet jih je glasovalo proti, dvanajst pa se jih je vzdržalo glasovanja. Kot razlog za tak izid glasovanja je eden od svetnikov navedel, da ne bomo izvajali državne himne državi, ki nam je bila ukradena. Ena

od svetnic pa je svoj glas utemeljila s tem, da izvajanje državne himne na RTV Slovenija ni v javnem interesu. Ponovno se bom obrnil na vse programske svetnike, predvsem na tiste, ki so se glasovanja vzdržali.

Menim, da je izvajanje državne himne na RTV Slovenija lahko spodbuda vsem nam, da bomo himno tudi sicer peli v šolah, na javnih prireditvah, pa tudi v parlamentu. Nedopustno je, da prireditelji za izvedbo državne himne vabijo solo pevce, ki odpojejo himno (mno-

gokrat napačno), občinstvo pa nemo stoji in čaka, da bo himna odpeta. Menim, da je izvajanje državne himne poklon domovini in izražanje domovinske pripadnosti. Podobno je tudi z izobešanjem državne zastave; kot da se sramujemo, da bi pokazali, da je tu Slovenija in da smo Slovenci. Vsi večji narodi sistematično gojijo domoljubje, tako v šolah, na prireditvah in na javnih nastopih. Nujno je, da temu sledimo.

